

Τ. Ε. Ι. ΚΑΛΑΜΑΤΑΣ

ΣΧΟΛΗ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΚΑΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ

ΤΜΗΜΑ ΤΟΠΙΚΗΣ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗΣ

**Ο ΝΕΟΣ ΚΩΔΙΚΑΣ ΤΗΣ ΤΟΠΙΚΗΣ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΚΑΙ ΟΙ ΑΛΛΑΓΕΣ
ΣΤΟΝ ΤΟΜΕΑ ΤΩΝ ΔΗΜΟΤΙΚΩΝ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ**

ΕΠΙΒΛΕΠΩΝ: ΡΑΠΤΕΑΣ

ΕΙΣΗΓΗΣΗ: ΑΡΩΝΗ ΚΑΤΕΡΙΝΑ

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

1. Γενικά
2. Ιστορική αναδρομή: οι δημοτικές επιχειρήσεις έως και τον Ν. 1416/1984
3. Διάγραμμα

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΠΡΩΤΟ

Ο ΥΦΙΣΤΑΜΕΝΟΣ ΚΩΔΙΚΑΣ ΔΗΜΩΝ ΚΑΙ ΚΟΙΝΟΤΗΤΩΝ

1. Σύσταση και νομική φύση
2. Διοίκηση
3. Διαχείριση, ταμιακή υπηρεσία και διαχειριστικός έλεγχος
4. Εποπτεία των επιχειρήσεων
5. Κανονισμοί
6. Διάλυση και εκκαθάριση
7. Εξουσιοδοτήσεις και ανάλογη εφαρμογή
8. Ειδικές κατηγορίες δημοτικών και κοινοτικών επιχειρήσεων
 - 8.1 Διαδημοτικές και Διακοινοτικές Επιχειρήσεις
 - 8.2 Δημοτικές ή Κοινοτικές Επιχειρήσεις Συνεταιριστικού Χαρακτήρα
 - 8.3 Ανώνυμες εταιρείες με συνεταιρισμούς
 - 8.4 Δημοτικές Εταιρείες Λαϊκής Βάσης
 - 8.5 Άλλες Επιχειρήσεις των Οργανισμών Τοπικής Αυτοδιοίκησης
9. Συνένωση Οργανισμών Τοπικής Αυτοδιοίκησης

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΔΕΥΤΕΡΟ

ΤΟ ΣΧΕΔΙΟ ΓΙΑ ΤΟΝ ΝΕΟ ΚΩΔΙΚΑ ΔΗΜΩΝ ΚΑΙ ΚΟΙΝΟΤΗΤΩΝ

1. Γενικές Διατάξεις
 - 1.1 Ορισμοί και διακρίσεις
 - 1.2 Σύσταση
2. Δημοτικές και Κοινοτικές Κοινοφελείς Επιχειρήσεις
 - 2.1 Γενικοί κανόνες Οργάνωσης και λειτουργίας
 - 2.1.1 Σύσταση
 - 2.1.2 Διοίκηση
 - 2.1.5 Προσωπικό
 - 2.2 Οικονομική διαχείριση
 - 2.2.1 Χρηματοδότηση
 - 2.2.2 Διαχείριση
 - 2.2.3 Διαχειριστικός Έλεγχος
 - 2.3 Μεταβολές
 - 2.3.1 Λύση
 - 2.3.2 Συγχώνευση
 - 2.4 Τελική διάταξη
3. Ανώνυμες εταιρίες ΟΤΑ
 - 3.1 Σύσταση και λειτουργία
 - 3.2 Δημοτικές και Κοινοτικές Ανώνυμες Εταιρείες
4. Αστικές εταιρείες ΟΤΑ μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα
5. Ειδικές Ρυθμίσεις για τις επιχειρήσεις ΟΤΑ
6. Μεταβατικές ρυθμίσεις
 - 6.1 Συγχώνευση, Μετατροπή και Λύση Επιχειρήσεων
 - 6.2 Γενικές Μεταβατικές ρυθμίσεις

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΤΡΙΤΟ

ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ

1. Οι επιχειρήσεις ΟΤΑ στην Ελλάδα
2. Οι επιχειρήσεις ΟΤΑ στις ευρωπαϊκές χώρες
3. Οι βελτιώσεις του Σχεδίου
4. Προτάσεις για την επιτυχία των επιχειρήσεων ΟΤΑ

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

1. Γενικά

Στην ελληνική έννομη τάξη, η διοίκηση των τοπικών υποθέσεων ανήκει στους οργανισμούς τοπικής αυτοδιοίκησης. Η ύπαρξη των οργανισμών τοπικής αυτοδιοίκησης είναι συνταγματικά κατοχυρωμένη. Πρόκειται για το Άρθρο 102 του Συντάγματος το οποίο ρυθμίζει διεξοδικά τα σχετικά με την τοπική αυτοδιοίκηση.¹ Μορφή της διοίκησης των τοπικών υποθέσεων εκ μέρους των οργανισμών τοπικής αυτοδιοίκησης αποτελούν και οι επιχειρήσεις ΟΤΑ. Ως επιχειρήσεις ΟΤΑ στο εξής θα νοούνται οι συλλογικές οντότητες οι οποίες ασχολούνται με συγκεκριμένο έργο κοινού ενδιαφέροντος και στις οποίες τον έλεγχο ασκεί τουλάχιστον ένας οργανισμός τοπικής αυτοδιοίκησης είτε μέσω της κατοχής του κεφαλαίου της επιχείρησης σε ποσοστό τουλάχιστον 50% είτε μέσω άλλων τρόπων.

2. Ιστορική αναδρομή: οι δημοτικές επιχειρήσεις έως και τον Ν. 1416/1984²

Η δυνατότητα σύστασης από τους δήμους και τις κοινότητες νομικών προσώπων στη νομοθεσία συναντάται, αρχικά, στο άρθρο 205 του Κώδικα Δήμων και Κοινοτήτων του 1936 (Β.Δ. 17/4/1936). Τα νομικά αυτά πρόσωπα ονομάζονταν ιδρύματα, είχαν αυτοτέλεια, ίδιους πόρους και διαχείριση. Για τη σύστασή τους χρειαζόταν απόφαση του δημοτικού ή κοινοτικού συμβουλίου, η οποία εγκρινόταν με Διάταγμα. Σκοπός σύστασής τους αποτελούσε η οργάνωση και προαγωγή μιας υπηρεσίας ή ενός τοπικού έργου και σκοπού, όπως ο φωτισμός με φωταέριο ή ηλεκτρισμό, η ύδρευση, η αποχέτευση, η άρδευση, η παραγωγή και η διανομή ηλεκτρικής ενέργειας.

¹ Βλέπε σχετικά Χλέπας Ν. Κ., *Τοπική αυτοδιοίκηση* στο Σπηλιωτόπουλος Ε. Π., Μακρυδημήτρης Α., *Η δημόσια διοίκηση στην Ελλάδα*, Αθήνα 2001 και Μπέσιλα- Βήκα Ε., *Το συνταγματικό πλαίσιο του θεσμού της τοπικής αυτοδιοίκησης*, Αθήνα 1995.

² Βλέπε γενικά Κηρολύτη Ν., *Μελέτη για την ιστορική εξέλιξη της επιχειρηματικής δραστηριότητας των οργανισμών τοπικής αυτοδιοίκησης*, Αθήνα 1983.

Αρμοδιότητα στους δήμους και τις κοινότητες για σύσταση επιχειρήσεων ή συμμετοχή σε επιχειρήσεις νομικών ή φυσικών προσώπων δίνεται στο νόμο 1910/1951 (Άρθρα 74 και 75 περί συστάσεως επιχειρήσεων). Συγκεκριμένα σκοπό έχουν την εκτέλεση έργων ύδρευσης, άρδευσης, ηλεκτροφωτισμού, αστικής συγκοινωνίας, αερίοφωτος, εξυγιάνσεως, εγχειοβελτιωτικών καθώς και λοιπών έργων κοινής ωφελείας.³ Στον νόμο αυτό απαριθμήθηκαν για πρώτη φορά οι αρμοδιότητες των οργανισμών τοπικής αυτοδιοίκησης άλλα δεν αναφέρθηκε ο τρόπος ίδρυσης και λειτουργίας των επιχειρήσεων. Ένα χρόνο αργότερα με το ν. 2262/1952 ορίστηκε η σχέση του προσωπικού των επιχειρήσεων με αυτές. Υπάρχει μεταξύ τους σύνδεση εργασίας ιδιωτικού δικαίου.

Αυτή την περίοδο συναντάμε τρεις μορφές επιχειρήσεων, τις μικτές οικονομικές επιχειρήσεις, τους συνεταιρισμούς δήμων και κοινοτήτων και τις δημοτικές και κοινοτικές επιχειρήσεις.⁴

Τα νομικά πρόσωπα χωρίστηκαν το 1954 σε ιδρύματα, νομικά πρόσωπα και επιχειρήσεις με δικούς τους κανόνες δικαίου και δικές τους αρμοδιότητες. Οι επιχειρήσεις αυτές συστήνονται με απόφαση του δημοτικού ή κοινοτικού συμβουλίου, η οποία εγκρίνεται με Διάταγμα. Λειτουργούν σαν νομικά πρόσωπα ιδιωτικού δικαίου και διοικούνται από επιτροπή, η οποία αποτελείται από πέντε μέλη. Έχουν δική τους ταμειακή υπηρεσία. Ο προϋπολογισμός και ο απολογισμός τους, ο οποίος και υποβάλλεται για έλεγχο στο ελεγκτικό συνέδριο, ψηφίζονται από το δημοτικό και κοινοτικό συμβούλιο.

Ο νόμος 1065/1980 αν και κράτησε την ίδια κατηγοριοποίηση με το νόμο 2888/1954, όσον αφορά τις επιχειρήσεις των Ο.Τ.Α. επέφερε σημαντικές αλλαγές. Οι αλλαγές αυτές συνίστανται στον τρόπο σύστασης και λειτουργίας των επιχειρήσεων αυτών. Με το νόμο αυτό ρυθμίστηκαν οι όροι σύστασης επιχείρησης από περισσότερους από έναν δήμους ή κοινότητες καθώς και η συμμετοχή δήμου ή κοινότητας σε δημοτική ή κοινοτική επιχείρηση ή σε επιχείρηση που δεν είναι δημοτική ή κοινοτική.

Για τη σύσταση επιχείρησης από δήμο ή κοινότητα απαιτείται κατάρτιση πλήρους οικονομοτεχνικής μελέτης, απόφαση από το δημοτικό ή κοινοτικό συμβούλιο και έκδοση Προεδρικού Διατάγματος. Αποτελούν ιδιαίτερα νομικά πρόσωπα ιδιωτικού

³ Η εκτέλεση των έργων αυτών είναι αποκλειστική αρμοδιότητα των Ο.Τ.Α. και χωρίς τη συγκατάθεση αυτών δεν μπορεί να ανατεθεί σε άλλα νομικά ή φυσικά πρόσωπα.

⁴ Τριανταφυλλοπούλου Α., *Οι επιχειρήσεις των οργανισμών τοπικής αυτοδιοίκησης*, Αθήνα, 2004.

δικαίου, τα οποία και διέπονται από τους κανόνες της ιδιωτικής οικονομίας. Ο σκοπός ίδρυσης μιας δημοτικής επιχείρησης αποτελεί πέρα από την εκτέλεση έργων για την εξυπηρέτηση του κοινού και η ανάπτυξη επιχειρηματικής δραστηριότητας που σκοπό έχει την πραγματοποίηση εσόδων, κάτι που δεν ίσχυε στον προηγούμενο νόμο.

Η διοίκηση των επιχειρήσεων γίνεται από επιτροπή, τα μέλη της οποίας από πέντε, που ήταν σύμφωνα με τον προηγούμενο νόμο, έγιναν τέσσερα έως δέκα, τα οποία ορίζονται από το δημοτικό ή κοινοτικό συμβούλιο. Πρόεδρος της επιτροπής ορίζεται ο δήμαρχος ή ο πρόεδρος της κοινότητας. Τα μέλη της προέρχονται σε ίσο αριθμό από δημοτικούς ή κοινοτικούς συμβούλους και από κατοίκους του δήμου ή της κοινότητας, οι οποίοι έχουν σχετική πείρα στα θέματα της επιχείρησης. Η επιτροπή έχει όλες τις αρμοδιότητες για τη διοίκηση της επιχείρησης και η θητεία της λήγει με την εγκατάσταση των νέων μελών. Την εποπτεία των επιχειρήσεων ασκεί το δημοτικό ή κοινοτικό συμβούλιο εκτός από ορισμένους κανονισμούς τους οποίους εγκρίνει ο νομάρχης.

3. Διάγραμμα

Στο παρόν θα διερευνήσουμε τις επιχειρήσεις των οργανισμών τοπικής αυτοδιοίκησης. Θα επικεντρωθούμε στο νομικό πλαίσιο της λειτουργίας τους ως παράγοντα επιτυχίας και θα υποβάλουμε ορισμένες προτάσεις για την εύρυθμη λειτουργία και τη μακροπρόθεσμη επιτυχία των επιχειρήσεων αυτών.

Στο πρώτο κεφάλαιο, θα εξεταστεί το ισχύον νομικό πλαίσιο λειτουργίας των επιχειρήσεων αυτών. Θα εξεταστούν οι κύριες παράμετροι της λειτουργίας των επιχειρήσεων αυτών από την άποψη της νομοθετικής ρύθμισης. Έμφαση θα δοθεί στη σύσταση, τη διοίκηση και τη διαχείριση τους καθώς επίσης και στα είδη τους.

Στο δεύτερο κεφάλαιο, θα εξεταστεί το Σχέδιο του νέου Κώδικα. Εδώ επίσης θα εξεταστούν οι κύριες παράμετροι της λειτουργίας των επιχειρήσεων αυτών. Έμφαση θα δοθεί στις διαφορές του Σχεδίου με τον υφιστάμενο Κώδικα Δήμων και Κοινοτήτων.

Τέλος, στο τρίτο κεφάλαιο, θα ασχοληθούμε με τις προϋποθέσεις επιτυχίας μιας επιχείρησης ΟΤΑ. Για το σκοπό αυτό, θα εξεταστεί αρχικά η σημερινή κατάσταση των επιχειρήσεων ΟΤΑ. Θα διερευνηθεί, επίσης, με συντομία το πλαίσιο λειτουργίας των επιχειρήσεων των οργανισμών τοπικής αυτοδιοίκησης στις άλλες χώρες της

Ευρωπαϊκής Ένωσης. Στη συνέχεια, θα εξεταστούν οι αλλαγές οι οποίες προτείνονται με το Σχέδιο του νέου Κώδικα και είναι δυνατόν να ευνοήσουν την επιτυχία των επιχειρήσεων αυτών. Θα προταθούν κατόπιν οι τομείς οι οποίοι θεωρούνται κρίσιμοι για την εύρυθμη λειτουργία και τη μακροπρόθεσμη επιτυχία των επιχειρήσεων αυτών.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΠΡΩΤΟ

Ο ΥΦΙΣΤΑΜΕΝΟΣ ΚΩΔΙΚΑΣ ΔΗΜΩΝ ΚΑΙ ΚΟΙΝΟΤΗΤΩΝ

Στο κεφάλαιο αυτό θα εξεταστεί με συντομία το ισχύον νομικό πλαίσιο λειτουργίας των επιχειρήσεων των οργανισμών τοπικής αυτοδιοίκησης. Θα ακολουθήσουμε εν πολλοίς τη διάρθρωση του ισχύοντος Κώδικα Δήμων και Κοινοτήτων, ο οποίος ρυθμίζει το αντικείμενο στο Πέμπτο Μέρος του, στα Άρθρα 277 ως 292.

Σε γενικές γραμμές, ο Κώδικας Δήμων και Κοινοτήτων προσφέρει μια σχετική αυτονομία στις δημοτικές και κοινοτικές επιχειρήσεις. Οι επιχειρήσεις αυτές συστήνονται μεν από δήμους και κοινότητες και τα διοικητικά τους συμβούλια απαρτίζονται εν μέρει από αιρετούς εκπροσώπους των δήμων και των κοινοτήτων αυτών. Η διοίκηση και η διαχείριση τους, όμως, διενεργούνται με τρόπο που επιτρέπει την κατά το δυνατόν μεγαλύτερη αυτονομία τους από τους οικείους οργανισμούς τοπικής αυτοδιοίκησης ενώ η εποπτεία των επιχειρήσεων αυτών περιορίζεται σε συγκεκριμένες πράξεις.

1. Σύσταση και νομική φύση

Ο υφιστάμενος Κώδικας Δήμων και Κοινοτήτων προβλέπει για τη σύσταση και τη νομική φύση των δημοτικών και κοινοτικών επιχειρήσεων στο Άρθρο 277. Στο άρθρο αυτό ορίζονται οι σκοποί για τους οποίους επιτρέπεται να συσταθεί μία δημοτική ή κοινοτική επιχείρηση και οι προϋποθέσεις σύστασής τους.

Έτσι, σύμφωνα με το Άρθρο 277 παρ. 1, οι επιχειρήσεις ΟΤΑ συνιστώνται είτε για την εκτέλεση έργων που έχουν σκοπό την εξυπηρέτηση του κοινού καθώς και για την οικονομική εκμετάλλευση των έργων αυτών είτε για την παραγωγή αγαθών ή την παροχή υπηρεσιών που έχουν σκοπό την εξυπηρέτηση του κοινού, είτε για την ανάπτυξη δραστηριοτήτων που έχουν σκοπό την πραγματοποίηση εσόδων.

Δήμοι και κοινότητες μπορούν να ιδρύουν και να συμμετέχουν σε επιχειρήσεις από κοινού. Σύμφωνα με τη Άρθρο 277 παρ. 2, δύο ή περισσότεροι δήμοι ή κοινότητες μπορούν να συνιστούν κοινές ή δημοτικές επιχειρήσεις και να συμμετέχουν σε υφιστάμενες δημοτικές και κοινοτικές επιχειρήσεις.

Στη συνέχεια ορίζονται οι προϋποθέσεις για τη σύσταση δημοτικών και κοινοτικών επιχειρήσεων. Για τη σύσταση αμιγούς ή τη συμμετοχή σε δημοτική ή κοινοτική επιχείρηση απαιτείται:

1) Πλήρης οικονομοτεχνική μελέτη.

2) Απόφαση του δημοτικού ή κοινοτικού συμβουλίου. Στην απόφαση αυτή πρέπει να αναφέρονται τα εξής στοιχεία:

i. η επωνυμία,

ii. ο σκοπός,

iii. η διάρκεια,

iv. η έδρα,

v. η διοίκηση,

vi. το κεφάλαιο,

vii. οι πόροι,

viii. τα σχετικά με τη διάλυση και εκκαθάριση και

ix. κάθε άλλο στοιχείο αναγκαίο κατά την κρίση του δημοτικού ή κοινοτικού συμβουλίου.

Επίσης, η απόφαση αυτή λαμβάνεται με απόλυτη πλειοψηφία.

3) Πράξη του Γενικού Γραμματέα της Περιφέρειας, η οποία δημοσιεύεται στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως. Στην πράξη αυτή περιλαμβάνονται όλα τα στοιχεία της απόφασης του δημοτικού ή κοινοτικού συμβουλίου. Αποτελεί το καταστατικό της επιχείρησης. Σε περίπτωση συστάσεως εμπράγματων δικαιωμάτων η πράξη του Γενικού Γραμματέα αποτελεί και το μεταγραφτέο τίτλο στο υποθηκοφυλακείο.

Για τη σύσταση ή τη συμμετοχή σε δημοτική ή κοινοτική επιχείρηση η οποία δεν είναι αμιγής απαιτείται:

1) Πλήρης οικονομοτεχνική μελέτη.

2) Απόφαση του δημοτικού ή κοινοτικού συμβουλίου. Στην απόφαση αυτή πρέπει να αναφέρονται τα εξής στοιχεία:

i. τα περιουσιακά στοιχεία που εισφέρονται

ii. το ποσοστό της συμμετοχής στο εταιρικό κεφάλαιο,

iii. η εκπροσώπηση του δήμου ή της κοινότητας στα όργανα της επιχείρησης και

iv. οι όροι συμμετοχής και αποχώρησης

Επίσης, η απόφαση αυτή λαμβάνεται με απόλυτη πλειοψηφία.

Τέτοιου είδους επιχειρήσεις λειτουργούν με τη μορφή της ανώνυμης εταιρείας ή της εταιρείας μικτής οικονομίας ή του συνεταιρισμού ή τη συμμετοχή δήμου ή κοινότητας σε κοινοπραξία.

Στην έβδομη παράγραφο του Άρθρου 277 γίνεται ειδική μνεία στις Διαδημοτικές και Διακοινοτικές επιχειρήσεις του Άρθρου 285. Η ευθύνη του δήμου ή της κοινότητας που συνιστά ή συμμετέχει σε διαδημοτική ή διακοινοτική επιχείρηση σύμφωνα με το Άρθρο 285 περιορίζεται στη συμμετοχή της στο κεφάλαιο της επιχείρησης.

Δεν επιτρέπεται η επιχορήγηση από νομαρχιακή αυτοδιοίκηση, δήμο ή κοινότητα οποιασδήποτε επιχείρησης που αυτοί συνιστούν ή συμμετέχουν με την επιφύλαξη των διατάξεων του άρθρου 36 του παρόντος.

2. Διοίκηση

Τα σχετικά με τη διοίκηση των δημοτικών και κοινοτικών επιχειρήσεων ορίζονται στα Άρθρα 278 και 279 του Κώδικα. Στο μεν Άρθρο 278 ρυθμίζεται η σύσταση του διοικητικού συμβουλίου της επιχείρησης, ο τρόπος ορισμού του προέδρου, του αντιπροέδρου και του διευθυντή της επιχείρησης καθώς και η καταβολή αποζημίωσης σε αυτούς. Στο δε Άρθρο 288 ορίζονται οι αρμοδιότητες του διοικητικού συμβουλίου.

Ειδικότερα, σύμφωνα με το Άρθρο 288 παρ. 1, η διοίκηση των δημοτικών ή κοινοτικών επιχειρήσεων γίνεται από διοικητικό συμβούλιο τα μέλη του οποίου ορίζει το δημοτικό ή κοινοτικό συμβούλιο. Το διοικητικό αυτό συμβούλιο αποτελείται από 5 – 11 μέλη εκ των οποίων:

- i. Τα δύο τουλάχιστον είναι αιρετοί εκπρόσωποι το δήμου ή της κοινότητας. Ένα από αυτά πρέπει να προέρχεται από τη μειοψηφία.
- ii. Σε περίπτωση που η επιχείρηση αυτή απασχολεί περισσότερους από 20 εργαζομένους, ένα από τα μέλη του διοικητικού συμβουλίου θα είναι εκπρόσωπος των εργαζομένων στην επιχείρηση.
- iii. Ένας εκπρόσωπος κοινωνικού φορέα της περιοχής
- iv. Τέλος τα υπόλοιπα μέλη είναι δημότες ή κάτοικοι του δήμου ή της κοινότητας που έχουν πείρα ή γνώσεις σχετικές με το αντικείμενο της επιχείρησης.

Ο πρόεδρος και ο αντιπρόεδρος του διοικητικού συμβουλίου ορίζονται από το ίδιο το διοικητικό συμβούλιο της επιχείρησης. Το διοικητικό συμβούλιο είναι, όμως υποχρεωμένο να ορίσει ως πρόεδρο και αντιπρόεδρο δύο από τα μέλη του. Ο

διευθυντής της επιχείρησης ορίζεται επίσης από το διοικητικό συμβούλιο. Δεν είναι, όμως υποχρεωτικό ο διευθυντής της επιχείρησης να προέρχεται από τα μέλη του διοικητικού συμβουλίου, όπως ο πρόεδρος και ο αντιπρόεδρος. Αποτελεί ικανή και αναγκαία προϋπόθεση να τα προσόντα που είναι απαραίτητα για τον διευθυντή μιας επιχείρησης σύμφωνα με τον κανονισμό προσωπικού ο οποίος συντάσσεται με το Άρθρο 283 παρ. 2

Μπορεί να καταβάλλεται αποζημίωση, στον πρόεδρο και τον αντιπρόεδρο του διοικητικού συμβουλίου για τις υπηρεσίες που παρέχουν στην επιχείρηση και στα μέλη του διοικητικού συμβουλίου για τη συμμετοχή τους στις συνεδριάσεις του. Το ύψος της αποζημίωσης ορίζεται με απόφαση του δημοτικού ή κοινοτικού συμβουλίου ύστερα από πρόταση του διοικητικού συμβουλίου της επιχείρησης

Ειδική μνεία γίνεται στο Άρθρο 278 παρ. 5 για τα διοικητικά συμβούλια των επιχειρήσεων οι οποίες συστήθηκαν σύμφωνα με τις διατάξεις του νόμου 1065/1980. Τα διοικητικά συμβούλια των επιχειρήσεων αυτών επιτρέπεται να συνεχίσουν να λειτουργούν με την ίδια σύνθεση για το χρονικό διάστημα το οποίο ήταν απαραίτητο για την προσαρμογή των συστατικών τους πράξεων στις διατάξεις του κώδικα, σύμφωνα με τη διαδικασία του Άρθρου 277.

Σχετικά με τις αρμοδιότητες του διοικητικού συμβουλίου προβλέπει το Άρθρο 279. Το διοικητικό συμβούλιο έχει τη γενική αρμοδιότητα να διοικεί και διαχειρίζεται όλες τις υποθέσεις που αφορούν την επιχείρηση. Εξαιρούνται οι περιπτώσεις στις οποίες αρμόδιο είναι το δημοτικό ή κοινοτικό συμβούλιο σύμφωνα με τις διατάξεις του Κώδικα ή με τη συστατική πράξη. Οι αρμοδιότητες του διοικητικού συμβουλίου καθώς και του προέδρου και του διευθυντή της επιχείρησης καθορίζονται με απόφαση του Υπουργού Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης σύμφωνα με το Άρθρο 287 παρ. 1 στ. γ. Επίσης, το διοικητικό συμβούλιο είναι υποχρεωμένο να αποστέλλει όλες αποφάσεις που λαμβάνει χωρίς καθυστέρηση στο δήμο ή την κοινότητα στην οποία ανήκει η επιχείρηση ή στο δήμο ή την κοινότητα που συμμετέχει στην επιχείρηση.

3. Διαχείριση, ταμιακή υπηρεσία και διαχειριστικός έλεγχος

Τα ζητήματα της διαχείρισης, της ταμιακής υπηρεσίας και του διαχειριστικού ελέγχου των δημοτικών και κοινοτικών επιχειρήσεων ρυθμίζονται στα Άρθρα 280 και 281 του Κώδικα.

Στόχος του νομοθέτη είναι να παραμένει η δημοτική ή κοινοτική επιχείρηση κατά το δυνατόν ανεξάρτητη από τη διαχείριση του οικείου δήμου ή κοινότητας. Έτσι, σύμφωνα με το Άρθρο 280 παρ. 1, η διαχείριση των επιχειρήσεων αυτών, της οποίας το οικονομικό έτος συμπίπτει με το ημερολογιακό, είναι ανεξάρτητη από την υπόλοιπη δημοτική ή κοινοτική διαχείριση και γίνεται σύμφωνα με ιδιαίτερο προϋπολογισμό εσόδων και εξόδων. Αντίστοιχα, σύμφωνα με το Άρθρο 281 παρ. 1, οι επιχειρήσεις αυτές έχουν δική τους ταμειακή υπηρεσία, ανεξάρτητη από το δήμο ή την κοινότητα στην οποία εντάσσονται.

Μια ενδιαφέρουσα ρύθμιση σχετικά με τη διαχείριση υπάρχει στο Άρθρο 280 παρ. 2. Η ρύθμιση αφορά τους τρόπους διάθεσης των καθαρών κερδών της επιχείρησης. Αναφέρεται δε στα καθαρά κέρδη που προκύπτουν από τη διαχείριση μετά την αφαίρεση των αποσβέσεων και τη δημιουργία του απαραίτητου αποθεματικού. Απαραίτητη προϋπόθεση για την εφαρμογή της διάταξης αυτής είναι η έγκριση της σχετικής απόφασης του διοικητικού συμβουλίου της επιχείρησης από το οικείο δημοτικό ή κοινοτικό συμβούλιο.

Μετά την έγκριση αυτή, τα καθαρά κέρδη που προκύπτουν από τη διαχείριση μετά την αφαίρεση των αποσβέσεων και τη δημιουργία του απαραίτητου αποθεματικού μπορούν:

- i. να διατεθούν για τη βελτίωση ή την επέκταση των εγκαταστάσεων της επιχείρησης,
- ii. να διατεθούν στο δήμο ή την κοινότητα για την πραγματοποίηση κοινωφελών έργων. Η εκτέλεση των έργων αυτών μπορεί να γίνει από την ίδια την επιχείρηση, για λογαριασμό του δήμου ή της κοινότητας, μετά από σχετική απόφαση του δημοτικού ή κοινοτικού συμβουλίου.
- iii. να κρατηθούν σε ιδιαίτερο λογαριασμό με σκοπό την παροχή κινήτρων στους εργαζομένους με την μορφή πρόσθετων υλικών αμοιβών. Αυτός ο τρόπος διάθεσης αφορά μόνο ποσό έως του 25% των καθαρών κερδών. Το διοικητικό συμβούλιο μπορεί να προκρίνει τον συγκεκριμένο τρόπο διάθεσης αφού εκτιμήσει τους στόχους, την αποδοτικότητα και την παραγωγικότητά της επιχείρησης. Τέλος, τα κριτήρια και η διαδικασία καταβολής των αμοιβών αυτών

καθώς και κάθε άλλη λεπτομέρεια καθορίζονται στον κανονισμό προσωπικού της παρ. 2 του Άρθρου 283.

Το ζήτημα του διαχειριστικού ελέγχου των δημοτικών και κοινοτικών επιχειρήσεων ορίζεται στο Άρθρο 281 παρ. 2 και 3. Ο νομοθέτης προβλέπει τα σχετικά με τον τακτικό έλεγχο, προβλέπει, όμως, και τη δυνατότητα διενέργειας έκτακτου διαχειριστικού ελέγχου.

Ο τακτικός διαχειριστικός έλεγχος διενεργείται από δύο ελεγκτές, οι οποίοι διορίζονται στην αρχή κάθε οικονομικού έτους με απόφαση του δημοτικού ή κοινοτικού συμβουλίου, η οποία καθορίζει και την αμοιβή τους. Ως ελεγκτές μπορούν να διοριστούν:

- i. Υπάλληλοι τραπεζών
- ii. Δημόσιοι υπάλληλοι κλάδου πανεπιστημιακής εκπαίδευσης
- iii. Ορκωτοί ελεγκτές
- iv. Πρόσωπα που έχουν το δικαίωμα να οριστούν ελεγκτές σε ανώνυμη εταιρία.

Η δυνατότητα διενέργειας έκτακτου διαχειριστικού ελέγχου προβλέπεται στο Άρθρο 281 παρ. 3. Προϋπόθεση για τη διενέργεια διαχειριστικού ελέγχου είναι η σχετική απόφαση του Γενικού Γραμματέα της Περιφέρειας. Με την απόφαση αυτή του Γενικού Γραμματέα ορίζονται και οι ελεγκτές και καθορίζεται η αμοιβή τους, η οποία βαρύνει την επιχείρηση. Ως ελεγκτές μπορούν να διοριστούν:

- v. Υπάλληλοι τραπεζών
- vi. Δημόσιοι υπάλληλοι κλάδου πανεπιστημιακής εκπαίδευσης
- vii. Ορκωτοί ελεγκτές
- viii. Οικονομικοί επιθεωρητές σύμφωνα με τον Ν. 2343/1995.

4. Εποπτεία των επιχειρήσεων

Οι δημοτικές και κοινοτικές επιχειρήσεις βρίσκονται υπό την εποπτεία του οικείου δημοτικού ή κοινοτικού συμβουλίου. Ωστόσο, δεν υπόκεινται όλες οι αποφάσεις των διοικητικών συμβουλίων τους στην έγκριση του οικείου δημοτικού ή κοινοτικού συμβουλίου. Έγκριση είναι απαραίτητη μόνον όπου προβλέπεται ρητά. Οι αποφάσεις του διοικητικού συμβουλίου οι οποίες υπόκεινται σε έγκριση προβλέπονται στο Άρθρο 282. Έτσι, η έγκριση είναι απαραίτητη για:

- i. την ψήφιση του προϋπολογισμού της επιχείρησης

- ii. την αγορά ή εκποίηση ακινήτων ή την επιβάρυνση αυτών με εμπράγματο δικαίωμα. Εξαιρείται η αγορά και πώληση ακινήτων για τις επιχειρήσεις οικιστικής δραστηριότητας.
- iii. Την διάθεση των καθαρών κερδών σύμφωνα με το Άρθρο 280 παρ. 3, όπως αναπτύχθηκε νωρίτερα.
- iv. Την επέκταση των εγκαταστάσεων της επιχείρησης.
- v. Τον ισολογισμό και την έκθεση των πεπραγμένων, εάν προβλέπεται η σύνταξή τους από το προεδρικό διάταγμα του Άρθρου 283 παρ. 5.
- vi. Η απόφαση της διενέργειας έκτακτου διαχειριστικού και ταμειακού ελέγχου από τα πρόσωπα που ορίζονται σύμφωνα με το Άρθρου 281 παρ. 2, όπως αναπτύχθηκε νωρίτερα.

5. Κανονισμοί

Το διοικητικό συμβούλιο της δημοτικής ή κοινοτικής επιχείρησης συντάσσει μια σειρά από κανονισμούς, σύμφωνα με το Άρθρο 283. Ορισμένοι από αυτούς υπόκεινται στην έγκριση του οικείου δημοτικού ή κοινοτικού συμβουλίου, όπως αναφέρθηκε νωρίτερα. Έτσι, σύμφωνα με το Άρθρο 283 παρ. 1, στην έγκριση του οικείου δημοτικού ή κοινοτικού συμβουλίου υπόκεινται:

- i. Ο εσωτερικός κανονισμός των υπηρεσιών. Στον κανονισμό αυτό καθορίζονται:
 - 1. η οργάνωση,
 - 2. η διάρθρωση και οι αρμοδιότητες των υπηρεσιών της επιχείρησης και
 - 3. το ανώτατο όριο του αριθμού του προσωπικού
- ii. Ο κανονισμός διαχείρισης

Αντίθετα, δεν υπόκεινται σε έγκριση, σύμφωνα με το Άρθρο 283 παρ. 2:

- i. Ο κανονισμός του προσωπικού, το οποίο και συνδέεται με αυτές με σχέση ιδιωτικού δικαίου, σύμφωνα με την τρίτη παράγραφο του ίδιου άρθρου. Στον κανονισμό αυτό προβλέπονται οι κανόνες που αφορούν:
 - 1. την πρόσληψη του προσωπικού,
 - 2. τα προσόντα του προσωπικού και
 - 3. το πειθαρχικό δίκαιο

ii.άλλοι κανονισμοί τους οποίους το διοικητικό συμβούλιο κρίνει απαραίτητους για τη λειτουργία της επιχείρησης.

6. Διάλυση και εκκαθάριση

Για τη διάλυση και την εκκαθάριση των δημοτικών ή κοινοτικών επιχειρήσεων προβλέπει με συντομία το Άρθρο 284. Μια επιχείρηση διαλύεται όταν συμπληρωθεί ο χρόνος για τον οποίο είχε συσταθεί. Διαλύεται, επίσης, σε κάθε άλλη περίπτωση που προβλέπεται από τη συστατική απόφαση. Εάν τυχόν μετά την εκκαθάριση απομείνουν περιουσιακά στοιχεία, αυτά περιέρχονται στο δήμο ή την κοινότητα από την οποία είχε συσταθεί η επιχείρηση.

7. Εξουσιοδοτήσεις και ανάλογη εφαρμογή

Όπως είναι ευνόητο, δεν μπορούν όλα τα θέματα που αφορούν τις δημοτικές και κοινοτικές επιχειρήσεις να ρυθμίζονται από των Κώδικα Δήμων και Κοινοτήτων. Έτσι, σύμφωνα με το Άρθρο 287, τόσο οι λεπτομέρειες σχετικά με την εφαρμογή των Άρθρων 277 έως 285 όσο και ορισμένα άλλα θέματα ρυθμίζονται με απόφαση του Υπουργού Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης κα Αποκέντρωσης.

Τέτοια θέματα είναι:

- i. Ο τρόπος εκλογής των εκπροσώπων των εργαζομένων στο διοικητικό συμβούλιο και τα κριτήρια με τα οποία καθορίζεται ποιοι κοινωνικοί φορείς θα εκπροσωπούνται σε αυτό.
- ii. Η διαδικασία διορισμού, η θητεία, η αντικατάσταση καθώς και τυχόν κωλύματα και ασυμβίβαστα για τα μέλη του διοικητικού συμβουλίου.
- iii. Σχετικά με τη διαδικασία του διοικητικού συμβουλίου: τη σύγκληση, τη λειτουργία, την απαρτία και τον τρόπο λήψης αποφάσεων. Επίσης με απόφαση του Υπουργού Εσωτερικών καθορίζονται και οι αρμοδιότητες του διοικητικού συμβουλίου της επιχείρησης, του προέδρου της και του διευθυντή της.
- iv. Τέλος, η συγκρότηση και ο τρόπος λειτουργίας του οργάνου το οποίο προβλέπεται στο Άρθρο 285 παρ. 4, για το οποίο και θα γίνει λόγος στη συνέχεια.

Η σχετική απόφαση του Υπουργού Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης η οποία ισχύει σήμερα είναι η απόφαση με αριθμό 25027/1984. Σύμφωνα δε με το Άρθρο 287 παρ. 2, για όλα τα θέματα που αφορούν τις επιχειρήσεις που προβλέπονται από τα Άρθρα 277 ως 285 και τα οποία δεν ρυθμίζονται ειδικά από τα Άρθρα 277 ως 285 ή τη σχετική απόφαση του Υπουργού Εσωτερικών, ισχύουν αναλογικά οι διατάξεις της αστικής και εμπορικής νομοθεσίας.

8. Ειδικές κατηγορίες δημοτικών και κοινοτικών επιχειρήσεων

Εδώ θα εξεταστούν ορισμένες κατηγορίες δημοτικών επιχειρήσεων οι οποίες ρυθμίζονται από ειδικές διατάξεις του Κώδικα Δήμων και Κοινοτήτων. Πρόκειται για τις διαδημοτικές και διακοινοτικές επιχειρήσεις, τις δημοτικές ή κοινοτικές επιχειρήσεις συνεταιριστικού χαρακτήρα, τις ανώνυμες εταιρίες με συνεταιρισμούς και τις δημοτικές εταιρίες λαϊκής βάσης, οι οποίες ρυθμίζονται από τα Άρθρα 285, 288-290. Για τις κατηγορίες αυτές ισχύουν οι γενικές διατάξεις των Άρθρων 277 ως 284, των οποίων υπερισχύουν βεβαίως οι ειδικότερες διατάξεις των Άρθρων 285, 288-290. Σε αυτές εφαρμόζονται επίσης αναλογικά κατά περίπτωση οι διατάξεις της νομοθεσίας για τους συνεταιρισμούς και τις ανώνυμες εταιρίες ενώ οι λεπτομέρειες της εφαρμογής των άρθρων αυτών ρυθμίζονται από προεδρικά διατάγματα.

8.1 Διαδημοτικές και Διακοινοτικές Επιχειρήσεις

Όπως αναφέρθηκε ήδη, σύμφωνα με το Άρθρο 277 παρ. 2, δήμοι και κοινότητες μπορούν να ιδρύουν και να συμμετέχουν σε επιχειρήσεις από κοινού. Δύο ή περισσότεροι δήμοι ή κοινότητες μπορούν να συνιστούν κοινές ή δημοτικές επιχειρήσεις και να συμμετέχουν σε υφιστάμενες δημοτικές και κοινοτικές επιχειρήσεις.

Η ρύθμιση αυτή εξειδικεύεται στο Άρθρο 285. Σύμφωνα δε με την πρώτη παράγραφο του άρθρου αυτού, για τις επιχειρήσεις αυτές ισχύουν οι γενικές διατάξεις των Άρθρων 277 ως 284. Ισχύει, επίσης, το Άρθρο 287. Ωστόσο, το Άρθρο 285, στις παραγράφους 2 ως 5, περιέχει ορισμένες ειδικές διατάξεις οι οποίες, βέβαια, υπερισχύουν των γενικών.

Έτσι, ειδική ρύθμιση για τη σύσταση των διαδημοτικών ή διακοινοτικών επιχειρήσεων υπάρχει στο Άρθρο 285 παρ. 2. Οι αποφάσεις των δημοτικών ή και κοινοτικών συμβουλίων για τη σύσταση τέτοιων επιχειρήσεων περιλαμβάνουν εκτός από τα στοιχεία του Άρθρου 277 παρ. 4, δύο επιπλέον στοιχεία:

- i. τα περιουσιακά στοιχεία που εισφέρει κάθε δήμος ή κοινότητα και
- ii. το ποσοστό συμμετοχής του στο κεφάλαιο της επιχείρησης.

Ειδική ρύθμιση υπάρχει επίσης για τη σύνθεση του διοικητικού συμβουλίου, σύμφωνα με το Άρθρο 285 παρ. 3. Μέλη του διοικητικού συμβουλίου μιας διαδημοτικής ή διακοινοτικής επιχείρησης μπορούν να είναι οι δήμαρχοι, οι πρόεδροι των κοινοτήτων, οι δημοτικοί και κοινοτικοί σύμβουλοι, κάτοικοι και δημότες των δήμων και κοινοτήτων που συμμετέχουν, χωρίς, όμως να πρέπει κάθε δήμος ή κοινότητα να εκπροσωπείται άμεσα με δικό του εκπρόσωπο στο διοικητικό συμβούλιο. Σε περίπτωση που η επιχείρηση αυτή απασχολεί περισσότερους από 20 εργαζομένους, ένα από τα μέλη του διοικητικού συμβουλίου θα είναι εκπρόσωπος των εργαζομένων στην επιχείρηση. Ο δήμος ή η κοινότητα με το μεγαλύτερο ποσοστό συμμετοχής ορίζει, στην περίπτωση που δεν ορίζεται διαφορετικά στις αποφάσεις σύστασης της επιχείρησης, τον πρόεδρο του δημοτικού συμβουλίου ενώ αντιπρόεδρος εκλέγεται από το διοικητικό συμβούλιο ένα από τα μέλη του.

Ένα ειδικό διαδημοτικό ή διακοινοτικό όργανο το οποίο ασκεί τις αρμοδιότητες των δημοτικών ή κοινοτικών συμβουλίων που προβλέπονται από τις διατάξεις των άρθρων 277 έως 285 μπορεί να συσταθεί σύμφωνα με το Άρθρο 285 παρ. 4. Το όργανο αυτό μπορεί να συσταθεί με τις αποφάσεις των δημοτικών και κοινοτικών συμβουλίων για τη σύσταση επιχείρησης, αναλογικά με το ποσοστό συμμετοχής κάθε ΟΤΑ στο κεφάλαιο της επιχείρησης και αποτελείται από αιρετούς εκπροσώπους των δήμων και κοινοτήτων που συμμετέχουν,

Δεν είναι απίθανο δήμος ή κοινότητα ή δήμοι και κοινότητες που αναφέρονται στο Άρθρο 277 παρ. 2 να υπάγονται σε διαφορετικούς νομούς της ίδιας Περιφέρειας ή σε διαφορετικές Περιφέρειες, Σύμφωνα με το Άρθρο 285 παρ. 5, για τη σύσταση των επιχειρήσεων αυτών εκδίδεται είτε πράξη του Γενικού Γραμματέα της Περιφέρειας είτε κοινή πράξη των οικείων Γενικών Γραμματέων των Περιφερειών στις οποίες υπάγονται οι ενδιαφερόμενοι δήμοι και κοινότητες. Το ίδιο ισχύει εάν αυτοί οι δήμοι και κοινότητες θέλουν να συμμετέχουν σε υφιστάμενες δημοτικές και κοινοτικές επιχειρήσεις που υπάγονται σε διαφορετικούς νομούς της ίδιας Περιφέρειας ή σε

διαφορετικές Περιφέρειες καθώς και για τροποποίηση του καταστατικού των επιχειρήσεων αυτών

8.2 Δημοτικές ή Κοινοτικές Επιχειρήσεις Συνεταιριστικού Χαρακτήρα

Οι δημοτικές ή κοινοτικές επιχειρήσεις συνεταιριστικού χαρακτήρα ρυθμίζονται από το Άρθρο 288. Έτσι, σύμφωνα με το Άρθρο 288 παρ. 1, επιχειρήσεις της μορφής αυτής συνιστώνται από έναν ΟΤΑ και από φυσικά πρόσωπα. Η σύσταση γίνεται σύμφωνα με τις διατάξεις του Άρθρου 277 παρ. 6 και τη νομοθεσία που ισχύει κάθε φορά για τους συνεταιρισμούς.

Ορισμένα ζητήματα είναι δυνατόν να ρυθμιστούν κατά παρέκκλιση από τις διατάξεις της νομοθεσίας για τους συνεταιρισμούς. Η ρύθμιση αυτή γίνεται με προεδρικά διατάγματα τα οποία εκδίδονται κατά κατηγορία επιχειρήσεων. Για την έκδοση τέτοιων διαταγμάτων είναι απαραίτητη η σύμφωνη γνώμη του Διοικητικού Συμβουλίου της Κ.Ε.Δ.ΚΕ και πρόταση του Υπουργού Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης και του κατά περίπτωση αρμόδιου υπουργού. Ζητήματα τα οποία είναι δυνατόν να ρυθμιστούν με αυτόν τον τρόπο είναι τα εξής:

- i. οι όροι σύστασης και λειτουργίας τους και ειδικότερα το ποσοστό συμμετοχής του δήμου ή της κοινότητας και των λοιπών συνεταιριστικών μερίδων,
- ii. τα σχετικά με την καταχώρησή τους στο μητρώο συνεταιρισμών
- iii. τα σχετικά με τις υποχρεωτικές και προαιρετικές μερίδες,
- iv. τα σχετικά τα δικαιώματα, τις υποχρεώσεις και την ευθύνη των συνεταίρων
- v. τα σχετικά με τον τρόπο εκπροσώπησης του δήμου ή της κοινότητας και των λοιπών συνεταίρων στα όργανα των επιχειρήσεων,
- vi. τα σχετικά με τη σύνθεση, τη συγκρότηση, τη λειτουργία και τις αρμοδιότητες των οργάνων αυτών,
- vii. τα σχετικά με το σχηματισμό τακτικού αποθεματικού και τη διάθεση των κερδών,
- viii. τα σχετικά με τη διάλυση και εκκαθάριση,

- ix. τα σχετικά με το δικαίωμα προτίμησης του δήμου ή της κοινότητας για την αγορά της εκποιούμενης περιουσίας και
- x. κάθε αναγκαία λεπτομέρεια για την εφαρμογή των διατάξεων του άρθρου αυτού.

Πρέπει να σημειωθεί ότι μέχρι σήμερα δεν έχει εκδοθεί το απαιτούμενο προεδρικό διάταγμα. Επομένως, η διάταξη του άρθρου αυτού παραμένει ανεφάρμοστη.

8.3 Ανώνυμες εταιρείες με συνεταιρισμούς

Μία άλλη μορφή δημοτικών ή κοινοτικών επιχειρήσεων είναι οι ανώνυμες εταιρείες με συνεταιρισμούς. Τα σχετικά με τις ανώνυμες εταιρείες με συνεταιρισμούς ρυθμίζονται στο Άρθρο 289.

Έτσι, σύμφωνα με το Άρθρο 289 παρ. 1, ανώνυμες εταιρείες με συνεταιρισμούς συνιστώνται από οργανισμούς τοπικής αυτοδιοίκησης και τοπικές ενώσεις δήμων και κοινοτήτων με συνεταιρισμούς. Η σύσταση γίνεται σύμφωνα με το Άρθρο 277 παρ. 6. Ισχύουν δηλαδή οι προϋποθέσεις για τη σύσταση σε δημοτική ή κοινοτική επιχείρηση η οποία δεν είναι αμιγής, όπως αναλύθηκαν εδώ νωρίτερα. Επιπλέον ισχύει η νομοθεσία για τις ανώνυμες εταιρείες.

Οι λεπτομέρειες της εφαρμογής αυτού του άρθρου ρυθμίζονται με προεδρικό διάταγμα. Το διάταγμα αυτό εκδίδεται με πρόταση του Υπουργού Εσωτερικών, Δημόσιας διοίκησης και αποκέντρωσης, του Υπουργού Εμπορίου και του κατά περίπτωση αρμόδιου υπουργού. Ειδικότερα, ρυθμίζονται θέματα όπως:

- i. τα δικαιώματα και οι υποχρεώσεις των ΟΤΑ και των συνεταιρισμών που συμμετέχουν,
- ii. τα σχετικά με τους εκπροσώπους τους, τους εκπροσώπους των εργαζομένων και των φορέων του δημόσιου τομέα,
- iii. τα όργανα της εταιρείας και η συγκρότηση της,
- iv. οι αρμοδιότητες και η λειτουργία του εποπτικού συμβουλίου και, τέλος,
- v. ο τρόπος προσαρμογής των διατάξεων που ισχύουν για τις ανώνυμες εταιρείες αυτού του άρθρου.

Το προεδρικό διάταγμα το οποίο ισχύει σήμερα είναι το Π.Δ. 80/1986 Α' Κεφάλαιο.

8.4 Δημοτικές Εταιρείες Λαϊκής Βάσης

Ανάλογα με τη σύσταση των ανωνύμων εταιριών ρυθμίζεται και η σύσταση των δημοτικών εταιριών λαϊκής βάσης. Οι δημοτικές εταιρίες λαϊκής βάσης ρυθμίζονται από το Άρθρο 290 του Κώδικα Δήμων και Κοινοτήτων.

Έτσι, σύμφωνα με το Άρθρο 290 παρ. 1, δημοτικές εταιρίες λαϊκής βάσης συνιστώνται από οργανισμούς τοπικής αυτοδιοίκησης, συνεταιρισμούς και άλλα φυσικά ή νομικά πρόσωπα.. Η σύσταση γίνεται σύμφωνα με το Άρθρο 277 παρ. 6. Ισχύουν δηλαδή οι προϋποθέσεις για τη σύσταση σε δημοτική ή κοινοτική επιχείρηση η οποία δεν είναι αμιγής, όπως αναλύθηκαν εδώ νωρίτερα. Επιπλέον ισχύει η νομοθεσία για τις ανώνυμες εταιρίες. Υπάρχει, ωστόσο και μια σειρά από ειδικές ρυθμίσεις για τις δημοτικές εταιρίες λαϊκής βάσης.

Ισχύουν, λοιπόν, οι εξής διατάξεις των στοιχείων α ως ε της πρώτης παραγράφου του Άρθρου 290:

i. Οι φορείς της τοπικής αυτοδιοίκησης διατηρούν πάντοτε κοινές, μη προνομιούχες μετοχές. Οι μετοχές αυτές πρέπει να αντιπροσωπεύουν αθροιστικά το 35% τουλάχιστον του μετοχικού κεφαλαίου. Επίσης, πρέπει να διατηρούν πάντοτε την πλειοψηφία του μετοχικού κεφαλαίου μαζί με τους συνεταιρισμούς. Αντίθετα, καθένας από τους λοιπούς εταίρους μπορεί έχει κοινές μετοχές οι οποίες να αντιπροσωπεύουν το πολύ το 2% του μετοχικού κεφαλαίου.

ii. Τόσο οι κοινές όσο και οι προνομιούχες μετοχές είναι ονομαστικές. Δεν επιτρέπεται να εισαχθούν στο χρηματιστήριο αξιών.⁵

iii. Σε περίπτωση που η εταιρία αυτή απασχολεί περισσότερους από 20 εργαζομένους, ένα από τα μέλη του διοικητικού συμβουλίου θα είναι εκπρόσωπος των εργαζομένων στην επιχείρηση. Τα υπόλοιπα μέλη του διοικητικού συμβουλίου εκλέγονται από τη γενική συνέλευση, σύμφωνα με όσα ορίζονται στο διάταγμα της παρ. 4 του ίδιου άρθρου.

iv. Την εποπτεία στις δημοτικές εταιρίες λαϊκής βάσης αναλαμβάνει το εποπτικό συμβούλιο. Έτσι, σε κάθε δημοτική εταιρεία λαϊκής βάσης συνιστάται ένα

⁵ Σύμφωνα με τις διατάξεις του Άρθρου 3 παρ. 8 του κωδικοποιημένου νόμου 2190/1920 (Β.Δ. 174/1963 Φ.Ε.Κ. Α'37), οι κοινές μετοχές είναι δεσμευμένες ονομαστικές και οι προνομιούχες χωρίς δικαίωμα ψήφου.

εποπτικό συμβούλιο το οποίο έχει τουλάχιστον τρία μέλη. Τα δε μέλη του εποπτικού συμβουλίου ορίζονται σύμφωνα με όσα ορίζονται στο διάταγμα της παρ. 4 του ίδιου άρθρου. Οι αρμοδιότητες του εποπτικού συμβουλίου είναι ανάλογες με τις αρμοδιότητες των εποπτικών συμβουλίων των συνεταιρισμών.

ν. Σε περίπτωση διάλυσης της δημοτικής εταιρίας λαϊκής βάσης και εκποίησης της περιουσίας τους, οι οργανισμοί τοπικής αυτοδιοίκησης έχουν δικαίωμα προτίμησης για την αγορά της εκποιούμενης περιουσίας. Εφαρμόζονται αναλογικά, στην περίπτωση αυτή, οι σχετικές διατάξεις του Άρθρου 55 του Ν. 947/1979.

Η δεύτερη παράγραφος του Άρθρου 290 προβλέπει έναν άλλο τρόπο σύστασης δημοτικής εταιρίας λαϊκής βάσης. Δημοτική ή κοινοτική επιχείρηση της μορφής αυτής μπορεί να συσταθεί και από ένα δήμο ή κοινότητα μαζί με άλλα νομικά ή φυσικά πρόσωπα εάν συντρέχουν οι εξής προϋποθέσεις:

i. Οι μετοχές του δήμου ή της κοινότητας που συμμετέχει είναι κοινές και αντιπροσωπεύουν τουλάχιστον το 35% του μετοχικού κεφαλαίου. Αντίθετα, καθένας από τους λοιπούς εταίρους μπορεί έχει κοινές μετοχές οι οποίες να αντιπροσωπεύουν το πολύ το 2% του μετοχικού κεφαλαίου.

ii. Οι μέτοχοι πρέπει να είναι μόνο φυσικά πρόσωπα και μόνο δημότες του δήμου ή της κοινότητας ή να κατοικούν στο νομό ή να κατάγονται από το νομό στον οποίο υπάγεται ο δήμος ή η κοινότητα.

Είναι προφανές ότι ο νομοθέτης ευνοεί τη δημιουργία δημοτικών ή κοινοτικών εταιριών λαϊκής βάσης. Σύμφωνα με το Άρθρο 290 παρ. 3, οι εταιρείες αυτές εξομοιώνονται με τις εταιρείες των οποίων οι μετοχές έχουν εισαχθεί στο χρηματιστήριο ως προς τη φορολογική μεταχείριση των μερισμάτων των μετοχών τους. Δεν εφαρμόζεται, όμως, το Άρθρο 8α παρ. 5 του Ν. 2190/1920 ως προς την κάλυψη του μετοχικού κεφαλαίου των εταιρειών αυτών με δημόσια εγγραφή.

Οι λεπτομέρειες της εφαρμογής αυτού του άρθρου ρυθμίζονται με προεδρικό διάταγμα. Το διάταγμα αυτό εκδίδεται με πρόταση του Υπουργού Εσωτερικών, Δημόσιας διοίκησης και αποκέντρωσης, του Υπουργού Εμπορίου και του κατά περίπτωση αρμόδιου υπουργού. Ειδικότερα, ρυθμίζονται θέματα όπως:

i. τα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις των φορέων της τοπικής αυτοδιοίκησης και των συνεταιρισμών που συμμετέχουν,

ii. τα σχετικά με τον ορισμό εκπροσώπου των εργαζομένων στο διοικητικό συμβούλιο και

iii. η συγκρότηση, οι αρμοδιότητες και η λειτουργία του εποπτικού συμβουλίου.

Το προεδρικό διάταγμα το οποίο ισχύει σήμερα είναι το Π.Δ. 80/1986 Β' Κεφάλαιο.

8.5 Άλλες Επιχειρήσεις των Οργανισμών Τοπικής Αυτοδιοίκησης

Στο Άρθρο 291 παρ. 1 καθορίζονται οι επιχειρήσεις στις οποίες εφαρμόζεται ο Κώδικας Δήμων και Κοινοτήτων. Έτσι, ως επιχειρήσεις των οργανισμών τοπικής αυτοδιοίκησης θεωρούνται οι:

- i. αμιγείς δημοτικές και κοινοτικές επιχειρήσεις,
- ii. δημοτικές και κοινοτικές επιχειρήσεις συνεταιριστικού χαρακτήρα οι οποίες συνιστώνται σύμφωνα με το Άρθρο 288,
- iii. ανώνυμες εταιρίες με συνεταιρισμούς οι οποίες συνιστώνται σύμφωνα με το Άρθρο 289 και
- iv. δημοτικές εταιρίες λαϊκής βάσης οι οποίες συνιστώνται σύμφωνα με το Άρθρο 290.

Οι μορφές αυτές των δημοτικών και κοινοτικών επιχειρήσεων έχουν ήδη αναφερθεί στα αμέσως προηγούμενα άρθρα του Κώδικα. Ωστόσο, στο Άρθρο 291 παρ. 1, προστίθενται δύο ακόμα μορφές επιχειρήσεων οι οποίες θεωρούνται επιχειρήσεις των οργανισμών τοπικής αυτοδιοίκησης για το σκοπό της εφαρμογής του Κώδικα Δήμων και Κοινοτήτων. Οι δύο αυτές μορφές επιχείρησης είναι οι:

- i. ανώνυμες εταιρίες οι οποίες συνιστώνται μόνο από φορείς της τοπικής αυτοδιοίκησης. Σε αυτές τις ανώνυμες εταιρίες μπορούν να συμμετέχουν και φορείς του δημόσιου τομέα με κοινές μετοχές. Το ποσοστό των μετοχών των φορέων αυτών, όμως, δεν επιτρέπεται να είναι μεγαλύτερο, αθροιστικά, από το 20% του κεφαλαίου της εταιρείας.
- ii. Επιχειρήσεις των οποίων οι κοινές μετοχές ή τα μερίδια ανήκουν, σε ποσοστό τουλάχιστον 35% του μετοχικού ή εταιρικού κεφαλαίου ανήκει σε φορείς τοπικής αυτοδιοίκησης, εάν οι φορείς αυτοί διατηρούν, μαζί με τους συνεταιρισμούς πάντοτε την πλειοψηφία των μετοχών.

9. Συνένωση Οργανισμών Τοπικής Αυτοδιοίκησης

Ένα ερώτημα είναι η τύχη των επιχειρήσεων των οργανισμών τοπικής αυτοδιοίκησης, στην περίπτωση που οι οργανισμοί αυτοί συνενωθούν. Το ζήτημα αυτό ρυθμίζεται από το Άρθρο 292 του Κώδικα. Στην πρώτη παράγραφο του άρθρου αυτού ορίζονται οι επιχειρήσεις στις οποίες ο νέος οργανισμός υπεισέρχεται αυτοδικαίως από την έναρξη της λειτουργίας του σε όλα τα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις των δήμων ή κοινοτήτων που καταργήθηκαν εξαιτίας της συνένωσης. Οι επιχειρήσεις αυτές είναι:

- i. Οι αμιγείς δημοτικές ή κοινοτικές επιχειρήσεις οι οποίες έχουν συσταθεί σύμφωνα με το Άρθρο 284 από κάθε δήμο ή κοινότητα που συνενώνεται.
- ii. Οι επιχειρήσεις ύδρευσης και αποχέτευσης οι οποίες (Δ.ΕΥ.Α) οι οποίες έχουν συσταθεί σύμφωνα με τον Ν. 1069/1980 από κάθε δήμο ή κοινότητα που συνενώνεται.
- iii. Οι διαδημοτικές ή διακοινοτικές επιχειρήσεις οι οποίες έχουν συσταθεί από όλους ή ορισμένους από τους δήμους ή κοινότητες που συνενώνονται, κατά το ποσοστό συμμετοχής τους στο κεφάλαιο της επιχείρησης. Ο νέος οργανισμός θα συμμετέχει στις επιχειρήσεις αυτές κατά το άθροισμα των ποσοστών συμμετοχής των δήμων ή κοινοτήτων που συνενώνονται. Άλλοι οργανισμοί τοπικής αυτοδιοίκησης οι οποίοι συμμετέχουν στις επιχειρήσεις αυτές αλλά δεν συνενώνονται, διατηρούν το ποσοστό συμμετοχής τους στην επιχείρηση.
- iv. Κάθε άλλη επιχείρηση στην οποία συμμετέχουν οι δήμοι ή κοινότητες που συνενώνονται κατά το ποσοστό συμμετοχής τους στο κεφάλαιο της επιχείρησης. Ο νέος οργανισμός θα συμμετέχει στις επιχειρήσεις αυτές κατά το άθροισμα των ποσοστών συμμετοχής των δήμων ή κοινοτήτων που συνενώνονται.

Το άρθρο αυτό είναι μάλλον λακωνικό, καθορίζοντας απλώς τα είδη των επιχειρήσεων στις οποίες ο νέος οργανισμός τοπικής αυτοδιοίκησης υποκαθιστά τους καταργούμενους ως προς όλα τα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις τους. Προβλέπει, όμως, στη δεύτερη του παράγραφο, ότι οι λεπτομέρειες της εφαρμογής του θα ρυθμιστούν από σχετική απόφαση του Υπουργού Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΔΕΥΤΕΡΟ
ΤΟ ΣΧΕΔΙΟ ΓΙΑ ΤΟΝ ΝΕΟ ΚΩΔΙΚΑ ΔΗΜΩΝ ΚΑΙ
ΚΟΙΝΟΤΗΤΩΝ

Στο κεφάλαιο αυτό θα εξεταστεί το Σχέδιο για τον νέο Κώδικα Δήμων και Κοινοτήτων. Στον νέο Κώδικα, οι επιχειρήσεις των οργανισμών τοπικής αυτοδιοίκησης ρυθμίζονται στο Δέκατο Μέρος, στα Άρθρα 252-270. Το μέρος αυτό

του Σχεδίου είναι χωρισμένο σε έξι κεφάλαια. Το πρώτο εξ αυτών περιέχει τις γενικές διατάξεις οι οποίες ισχύουν για όλες τις δημοτικές επιχειρήσεις ενώ τα Κεφάλαια Β΄ ως Ε΄ ρυθμίζουν τις ιδιαίτερες κατηγορίες των δημοτικών επιχειρήσεων. Το τελευταίο κεφάλαιο περιέχει τις μεταβατικές διατάξεις. Θα ακολουθήσουμε τη διάρθρωση του Σχεδίου και θα επικεντρωθούμε στις διαφορές του με τον υφιστάμενο Κώδικα Δήμων και Κοινοτήτων.

1. Γενικές Διατάξεις

1.1 Ορισμοί και διακρίσεις

Το πρώτο Άρθρο του Δέκατου Μέρους του Σχεδίου, το Άρθρο 252, επιχειρεί έναν ορισμό των επιχειρήσεων των οργανισμών τοπικής αυτοδιοίκησης. Ορίζονται, λοιπόν τα είδη των επιχειρήσεων που μπορούν να συσταθούν από οργανισμούς τοπικής αυτοδιοίκησης και διευκρινίζεται, στην παρ. 6, ότι οι δήμοι και οι κοινότητες δεν επιτρέπεται να συνιστούν ή να συμμετέχουν σε καμία άλλη εταιρεία ή κοινοπραξία οποιασδήποτε μορφής. Εξαιρείται η συμμετοχή τους σε ανώνυμη εταιρεία, με την επιφύλαξη των διατάξεων του Άρθρου 265 παρ. 2 του Σχεδίου ή σε άλλα εταιρικά σχήματα, τα οποία ειδικοί κανόνες προβλέπουν για την εφαρμογή εθνικών ή κοινοτικών προγραμμάτων. Η λειτουργία των επιχειρήσεων αυτών γίνεται σύμφωνα με τις διατάξεις του ν. 2190/1920.

Οι επιχειρήσεις τις οποίες μπορούν να συνιστούν ή να συμμετέχουν οι δήμοι και οι κοινότητες και οι οποίες καλούνται επιχειρήσεις ΟΤΑ και αποτελούν νομικά πρόσωπα ιδιωτικού δικαίου, κατά την παρ. 5, μπορούν να πάρουν είτε τη μορφή των δημοτικών ή κοινοτικών κοινωφελών επιχειρήσεων, είτε των ανώνυμων εταιρειών ΟΤΑ.

i. Δημοτικές ή κοινοτικές κοινωφελείς επιχειρήσεις καλούνται, σύμφωνα με το Άρθρο 252 παρ. 1, οι επιχειρήσεις οι οποίες έχουν ως αντικείμενο την ανάπτυξη δραστηριοτήτων που έχουν σχέση με τις αρμοδιότητες των δήμων ή κοινοτήτων.

ii. Ανώνυμες εταιρείες ΟΤΑ

Ειδικά τις ανώνυμες εταιρίες ΟΤΑ ρυθμίζει η επόμενη παράγραφος. Έτσι, ανώνυμες εταιρίες ΟΤΑ μπορούν να συσταθούν είτε μόνον από έναν ή περισσότερους δήμους ή

κοινότητες είτε με νομαρχιακές αυτοδιοικήσεις ή και με άλλους φορείς Τοπικής Αυτοδιοίκησης⁶ ή τρίτους, σύμφωνα με τις παρακάτω διακρίσεις.

i. για να θεωρηθούν επιχειρήσεις ΟΤΑ οι ανώνυμες εταιρείες που συνιστώνται από περισσότερους δήμους ή κοινότητες είτε με νομαρχιακές αυτοδιοικήσεις ή και άλλους φορείς τοπικής αυτοδιοίκησης πρέπει τα νομικά αυτά πρόσωπα να διαθέτουν την πλειοψηφία του εταιρικού κεφαλαίου. Το υπόλοιπο εταιρικό κεφάλαιο μπορεί να κατέχεται από άλλα φυσικά ή νομικά πρόσωπα. Το Δημόσιο ή τα νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου είναι δυνατό να συμμετέχουν στην εταιρεία της μορφής αυτής.

ii. Αναπτυξιακές ανώνυμες εταιρείες καλούνται οι ανώνυμες εταιρείες που στο κεφάλαιο τους συμμετέχουν μόνον ΟΤΑ α΄ και β΄ βαθμού ή και άλλοι φορείς Τοπικής Αυτοδιοίκησης και έχουν ως αποκλειστικό αντικείμενο την επιστημονική και τεχνική υποστήριξη των ΟΤΑ και των ενώσεών τους ή και της αποκεντρωμένης κρατικής διοίκησης, την προώθηση της ανάπτυξης, τη συμμετοχή τους σε αντίστοιχα προγράμματα ή την εφαρμογή σχετικών πολιτικών σε διαδημοτικό ή σε ευρύτερο γεωγραφικό χώρο. Στην ανώνυμη εταιρεία αυτής της μορφής είναι δυνατή η συμμετοχή και φορέων του δημοσίου τομέα, συνεταιρισμών και ενώσεων αυτών, επιστημονικών φορέων, επιμελητηρίων, φορέων συλλογικών κοινωνικών ή οικονομικών συμφερόντων, καθώς και τραπεζών και πιστωτικών ιδρυμάτων. Στην περίπτωση αυτή οι ΟΤΑ και οι λοιποί φορείς Τοπικής Αυτοδιοίκησης κατέχουν την πλειοψηφία του εταιρικού κεφαλαίου.

iii. Ανώνυμη εταιρεία από ένα δήμο ή μια κοινότητα συστήνεται για την αξιοποίηση της ακίνητης δημοτικής ή κοινοτικής περιουσίας ή την εκμετάλλευση κοινόχρηστων χώρων. Αυτής της μορφής η εταιρεία καλείται δημοτική ή κοινοτική ανώνυμη εταιρεία.

Μοναδικό άλλο είδος επιχείρησης ΟΤΑ αποτελεί η επιχείρηση ΟΤΑ ειδικού σκοπού.

Οι επιχειρήσεις αυτές συνιστώνται, σύμφωνα με την παρ. 4, βάσει ειδικών διατάξεων νόμου, οι οποίες διέπουν την οργάνωση και λειτουργία τους.

⁶ Για τους σκοπούς του Δέκατου Μέρους, ως φορείς του νοούνται οι Τοπικές Ενώσεις Δήμων και Κοινοτήτων, οι Σύνδεσμοι και οι ανώνυμες εταιρείες ΟΤΑ, κατά ρητή διάταξη.

Σε κάθε περίπτωση, η ευθύνη δήμου ή κοινότητας που συμμετέχει σε επιχείρηση ΟΤΑ περιορίζεται κατά το τμήμα της συμμετοχής του στο κεφάλαιο της επιχείρησης.

1.2 Σύσταση

Η σύσταση των επιχειρήσεων ΟΤΑ οποιασδήποτε μορφής ορίζεται από το Άρθρο 253. Σε γενικές γραμμές, σύμφωνα με το άρθρο αυτό διατηρούνται οι προϋποθέσεις οι οποίες ορίζονται στο Άρθρο 277 του ισχύοντος Κώδικα, με ορισμένες διαφοροποιήσεις βέβαια. Έτσι, το Σχέδιο του νέου Κώδικα απαιτεί, για τη σύσταση επιχείρησης ΟΤΑ:

4) Πλήρη οικονομοτεχνική μελέτη. βιωσιμότητας. Οικονομοτεχνική μελέτη βιωσιμότητας απαιτείται και σε κάθε περίπτωση αύξησης του κεφαλαίου ή της εισφοράς του ΟΤΑ στην επιχείρηση.

5) Απόφαση του δημοτικού ή κοινοτικού συμβουλίου. Στην απόφαση αυτή πρέπει να αναφέρονται τα εξής στοιχεία:

- x. η επωνυμία,
- xi. η κατηγορία,
- xii. ο σκοπός,
- xiii. η διάρκεια,
- xiv. η έδρα,
- xv. το κεφάλαιο,
- xvi. η διοίκηση,
- xvii. οι πόροι,
- xviii. κάθε άλλο στοιχείο αναγκαίο κατά την κρίση του δημοτικού ή κοινοτικού συμβουλίου.

Επίσης, η απόφαση αυτή λαμβάνεται με απόλυτη πλειοψηφία.

Το ισχύον Άρθρο 277 συμπεριλαμβάνει στα απαραίτητα στοιχεία της απόφασης του δημοτικού ή κοινοτικού συμβουλίου τα σχετικά με τη διάλυση και εκκαθάριση. Αντίθετα στο Σχέδιο του νέου Κώδικα, στα απαραίτητα στοιχεία της απόφασης του δημοτικού ή κοινοτικού συμβουλίου δεν συμπεριλαμβάνονται τα σχετικά με τη διάλυση και εκκαθάριση καθώς ορίζονται από το ίδιο το Σχέδιο.

Αντίθετα συμπεριλαμβάνεται υποχρεωτικά η κατηγορία επιχειρήσεων ΟΤΑ στην οποία θα ανήκει η ιδρυόμενη επιχείρηση. Η συμπερίληψη του στοιχείου αυτού είναι

απαραίτητη καθώς το Άρθρο 252 ορίζει περιοριστικά τις κατηγορίες των επιχειρήσεων ΟΤΑ. Επομένως, μία επιχείρηση είτε θα ανήκει σε μία από τις κατηγορίες αυτές είτε δεν θα αποτελεί επιχείρηση ΟΤΑ. Επιπλέον, η ιδιαίτερη κατηγορία στην οποία ανήκει η επιχείρηση αναφέρεται υποχρεωτικά στο καταστατικό της και σε όλα τα έγγραφα που η επιχείρηση απευθύνει προς τρίτους.

Επίσης, σύμφωνα με την τρίτη παράγραφο του άρθρου, απαιτείται έκθεση εκτίμησης των περιουσιακών στοιχείων τα οποία ο δήμος η ή κοινότητα εισφέρει στην ιδρυόμενη επιχείρηση. Η εκτίμηση αυτή διενεργείται και η έκθεση συντάσσεται από την επιτροπή του Άρθρου 9 του Ν. 2190/1920 (όπως αυτός ισχύει) και δημοσιεύεται στο Τεύχος Β΄ της Εφημερίδας της Κυβερνήσεως.

Τέλος, υπάρχει ένα περιθώριο εξειδίκευσης του άρθρου αυτού, σύμφωνα με την Πέμπτη του παράγραφο. Ο Υπουργός Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης μπορεί, με απόφαση του, να επιβάλλει ειδικότερους όρους ή προϋποθέσεις σχετικά με:

- i. το περιεχόμενο της αποφάσεως του δημοτικού ή κοινοτικού συμβουλίου για σύσταση ή για συμμετοχή σε επιχείρηση,
- ii. τα αναγκαία στοιχεία της οικονομοτεχνικής μελέτης,
- iii. η διαδικασία ελέγχου της οικονομοτεχνικής μελέτης και
- iv. κάθε άλλο ειδικό ζήτημα αναγκαίο για την εφαρμογή του άρθρου αυτού.

Η απόφαση αυτή του Υπουργού Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης λαμβάνεται μόνο μετά από γνώμη της Κ.Ε.Δ.Κ.Ε.

2. Δημοτικές και Κοινοτικές Κοινωφελείς Επιχειρήσεις

Η πρώτη κατηγορία επιχειρήσεων ΟΤΑ, οι δημοτικές και κοινοτικές κοινωφελείς επιχειρήσεις, ρυθμίζεται από το δεύτερο κεφάλαιο του Δέκατου Μέρους. Το κεφάλαιο αυτό καταλαμβάνει τα Άρθρα 254 ως 264, διακρίνεται τρία τμήματα και συμπεριλαμβάνει μία τελική διάταξη.

2.1 Γενικοί κανόνες Οργάνωσης και λειτουργίας

2.1.1 Σύσταση

Η σύσταση δημοτικής ή κοινοτικής κοινωφελούς επιχείρησης ορίζεται στο Άρθρο 254. Στο άρθρο αυτό εξειδικεύεται το αντικείμενο των δημοτικών ή κοινοτικών κοινωφελών επιχειρήσεων όπως ορίζεται στο Άρθρο 252 παρ. 2. Δεν αναιρούνται οι προϋποθέσεις σύστασης οι οποίες τέθηκαν νωρίτερα στο Άρθρο 253, προστίθεται, όμως μία ακόμα.

Δήμος ή κοινότητα μπορεί να συστήσει δημοτική ή κοινοτική κοινωφελή επιχείρηση ενώ η συμμετοχή κοινωφελούς επιχείρησης σε άλλες επιχειρήσεις ΟΤΑ δεν επιτρέπεται. Μια επιχείρηση τέτοιας μορφής συστήνεται με σκοπό την οργάνωση λειτουργιών ή δραστηριοτήτων και την παροχή υπηρεσιών που σχετίζονται ή συνδέονται με τις αρμοδιότητες τους. Πιο συγκεκριμένα οι επιχειρήσεις της μορφής αυτής αναφέρονται στους εξής τομείς:

- i. κοινωνικής προστασίας και αλληλεγγύης
- ii. παιδείας
- iii. πολιτισμού
- iv. αθλητισμού
- v. περιβάλλοντος
- vi. οργάνωσης δημοτικής αστυνομίας
- vii. εκπόνηση και εφαρμογή προγραμμάτων έρευνας και τεχνολογίας με σκοπό την ανάπτυξη της περιοχής τους.

Οι επιχειρήσεις της μορφής αυτής είναι δυνατόν να επιδιώξουν παράλληλα περισσότερες δραστηριότητες, σύμφωνα με όσα αναφέρονται παραπάνω. Οι δραστηριότητες αυτές πρέπει να είναι συναφούς αντικειμένου, ενώ σε καμία περίπτωση δεν πρέπει να έχουν χαρακτήρα εμπορικό ή βιομηχανικό.

Επιπλέον, από το Άρθρο 254 παρ. 1 και 3 αποκλείονται ορισμένοι τομείς δραστηριότητας για τις επιχειρήσεις αυτής της κατηγορίας. Οι τομείς αυτοί είναι:

- 1) Οι τομείς που αφορούν:
 - i. στην καθαριότητα των κοινόχρηστων χώρων,
 - ii. στην αποκομιδή των απορριμμάτων,
 - iii. στη δημιουργία και συντήρηση πρασίνου και
 - iv. στη λειτουργία των κοιμητηρίων.
- 2) Οι αρμοδιότητες των ΟΤΑ, οι οποίες έχουν παραχωρηθεί σε αυτούς από το κράτος. Οι αρμοδιότητες αυτές αναφέρονται συγκεκριμένα στο Άρθρο 75 παρ. 2 του παρόντος Σχεδίου Κώδικα.

Η σύσταση κοινωφελούς επιχείρησης γίνεται με απόφαση του δημοτικού ή κοινοτικού συμβουλίου, όπως αναφέρθηκε νωρίτερα, και πράξη του Γενικού Γραμματέα της Περιφέρειας. Η πράξη αυτή περιέχει όλα τα στοιχεία της απόφασης του δημοτικού ή κοινοτικού συμβουλίου τα οποία προβλέπονται από το Άρθρο 253 παρ. 1 και δημοσιεύεται στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως. Επίσης, αποτελεί το καταστατικό της επιχείρησης και στην περίπτωση σύστασης εμπράγματων δικαιωμάτων τον μεταγραφτέο τίτλο στο υποθηκοφυλακείο. Η διάταξη αυτή μεταφέρεται αυτούσια από το Άρθρο 277 παρ. 3 του ισχύοντος Κώδικα

2.1.2 Διοίκηση

Το Άρθρο 255, το οποίο ρυθμίζει τα σχετικά με τη διοίκηση των δημοτικών ή κοινοτικών κοινωφελών επιχειρήσεων, αποτελεί τροποποίηση των Άρθρων 278 και 279 του ισχύοντος Κώδικα Δήμων και Κοινοτήτων. Στο άρθρο του Σχεδίου μεταβάλλεται η σύνθεση του διοικητικού συμβουλίου των επιχειρήσεων και ορίζεται ρητά η θητεία του και τυχόν αντικαταστάσεις των μελών του. Προστίθενται, επίσης, ορισμένες διατάξεις σχετικά με τον διευθυντή της επιχείρησης και τις αποζημιώσεις προέδρου, αντιπροέδρου και διευθυντή.

Ειδικότερα, σύμφωνα με το Άρθρο 255 παρ. 1, η διοίκηση των δημοτικών ή κοινοτικών επιχειρήσεων γίνεται από διοικητικό συμβούλιο τα μέλη του οποίου ορίζει το δημοτικό ή κοινοτικό συμβούλιο. Το διοικητικό αυτό συμβούλιο αποτελείται από 7 – 11 μέλη εκ των οποίων:

- v. Τα τρία τουλάχιστον είναι αιρετοί εκπρόσωποι το δήμου ή της κοινότητας. Ένα από αυτά πρέπει να προέρχεται από τη μειοψηφία.
- vi. Σε περίπτωση που η επιχείρηση αυτή απασχολεί περισσότερους από 20 εργαζομένους, ένα από τα μέλη του διοικητικού συμβουλίου θα είναι εκπρόσωπος των εργαζομένων στην επιχείρηση και θα υποδεικνύεται από τη γενική συνέλευση των εργαζομένων.
- vii. Ένας εκπρόσωπος κοινωνικού φορέα της περιοχής
- viii. Τέλος τα υπόλοιπα μέλη είναι δημότες ή κάτοικοι του δήμου ή της κοινότητας που έχουν πείρα ή γνώσεις σχετικές με το αντικείμενο της επιχείρησης.

Σύμφωνα με τη δεύτερη παράγραφο αυτού του άρθρου, το διοικητικό συμβούλιο των δημοτικών ή κοινοτικών κοινωφελών επιχειρήσεων έχει την ίδια θητεία με αυτήν

του δημοτικού ή κοινοτικού συμβουλίου. Είναι, όμως, δυνατόν η πράξη σύστασης της επιχείρησης να προβλέπει μικρότερη θητεία. Σε κάθε περίπτωση, η θητεία του λήγει τρεις μήνες μετά την εγκατάσταση του νέου δημοτικού ή κοινοτικού συμβουλίου.

Κατά τη διάρκεια της θητείας του διοικητικού συμβουλίου είναι δυνατόν να αντικατασταθούν μέλη του με αιτιολογημένη απόφαση του δημοτικού ή κοινοτικού συμβουλίου που τα όρισε. Η απόφαση αυτή λαμβάνεται με την απόλυτη πλειοψηφία του συνολικού αριθμού των μελών του δημοτικού ή κοινοτικού συμβουλίου. Όταν πρόκειται για την αντικατάσταση του εκπροσώπου των εργαζομένων και του κοινωνικού φορέα της περιοχής απαιτείται επιπλέον η σύμφωνη γνώμη του οργάνου που τους πρότεινε.

Πρόεδρος και αντιπρόεδρος του διοικητικού συμβουλίου ορίζεται από το δημοτικό ή κοινοτικό συμβούλιο, σύμφωνα με το Άρθρο 255 παρ. 4. Προέρχονται δε υποχρεωτικά από τα μέλη του διοικητικού συμβουλίου. Αντίθετα, απαγορεύεται να οριστεί διευθυντής ένα μέλος του διοικητικού συμβουλίου της επιχείρησης ούτε του δημοτικού ή κοινοτικού συμβουλίου. Η πρόσληψη διευθυντή γίνεται μετά από σχετική προκήρυξη και απόφαση του διοικητικού συμβουλίου της επιχείρησης. Τα προσόντα του διευθυντή της επιχείρησης καθορίζονται στον κανονισμό προσωπικού.

Αποζημιώσεις είναι δυνατόν να καταβάλλονται στα μέλη του διοικητικού συμβουλίου, τον πρόεδρο και τον αντιπρόεδρο της επιχείρησης. Τα μέλη του διοικητικού συμβουλίου αποζημιώνονται για τη συμμετοχή τους στις συνεδριάσεις του ενώ ο πρόεδρος και ο αντιπρόεδρος της επιχείρησης αποζημιώνονται ανάλογα με τις υπηρεσίες που παρέχουν στην επιχείρηση. Ο καθορισμός της αποζημίωσης γίνεται σύμφωνα με την οικονομική κατάσταση της επιχείρησης κατά την προηγούμενη διαχειριστική περίοδο. Τέλος τα ανώτερα χρηματικά όρια των αποζημιώσεων αυτών καθορίζονται με απόφαση του Υπουργού Εσωτερικών Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης η οποία εκδίδεται μετά από γνώμη της Κ.Ε.Δ.Κ.Ε.

2.1.3 Έγκριση αποφάσεων

Το Άρθρο 256 του Σχεδίου, σχετικά με την έγκριση αποφάσεων των επιχειρήσεων ΟΤΑ της κατηγορίας αυτής, διατηρεί τη αυτονομία την οποία

προέβλεπε για τις δημοτικές ή κοινοτικές επιχειρήσεις το Άρθρο 282 του ισχύοντος Κώδικα. Δεν υπόκεινται όλες οι αποφάσεις των διοικητικών συμβουλίων τους στην έγκριση του οικείου δημοτικού ή κοινοτικού συμβουλίου. Έγκριση είναι απαραίτητη μόνον όπου προβλέπεται ρητά. Οι αποφάσεις του διοικητικού συμβουλίου οι οποίες υπόκεινται σε έγκριση προβλέπονται στο Άρθρο 256. Έτσι, η έγκριση είναι απαραίτητη για:

- i. Την ψήφιση του προϋπολογισμού, του ισολογισμού και της έκθεσης πεπραγμένων.
- ii. Την αγορά ή εκποίηση ακινήτων ή την επιβάρυνση αυτών με εμπράγματο δικαίωμα.
- iii. Τη διάθεση των καθαρών κερδών ή τη διενέργεια επενδύσεων.
- iv. Την αύξηση του κεφαλαίου της επιχείρησης.
- v. Τη συγχώνευση ή τη λύση της επιχείρησης.
- vi. Τη σύναψη δανείων και
- vii. Την έγκριση των κανονισμών του επομένου άρθρου.

Η δεύτερη παράγραφος του άρθρου αυτού διευκρινίζει ότι για τη νόμιμη λήψη ή έγκριση των αποφάσεων αυτών απαιτείται η πλειοψηφία του συνόλου των μελών του αντιστοίχου συμβουλίου. Η απόφαση αυτή του δημοτικού ή κοινοτικού συμβουλίου πρέπει, σύμφωνα με την τρίτη παράγραφο να ληφθεί μέσα σε ένα μήνα από τότε που κοινοποιήθηκε η απόφαση στο δημοτικό ή κοινοτικό συμβούλιο. Εάν τυχόν η προθεσμία αυτή παρέλθει άπρακτη θεωρείται ότι η απόφαση του διοικητικού συμβουλίου έχει εγκριθεί.

2.1.4 Κανονισμοί και συμβάσεις

Το διοικητικό συμβούλιο της δημοτικής ή κοινοτικής επιχείρησης συντάσσει μια σειρά από κανονισμούς, σύμφωνα με το Άρθρο 257. Σύμφωνα με το Άρθρο 283 του ισχύοντος κώδικα, ορισμένοι από αυτούς υπόκεινται στην έγκριση του οικείου δημοτικού ή κοινοτικού συμβουλίου. Ο κανόνας αυτός δεν διατηρείται στο νέο άρθρο, έτσι, το διοικητικό συμβούλιο συντάσσει τους εξής κανονισμούς:

- 1) τον εσωτερικό κανονισμό υπηρεσιών ο οποίος καθορίζει:

- i. την οργάνωση, τη διάρθρωση και τις αρμοδιότητες των υπηρεσιών της επιχείρησης,
 - ii. τη θέση του προσωπικού κατά ειδικότητα καθώς και το ανώτατο όριο αυτού.
- 2) τον κανονισμό προσωπικού ο οποίος καθορίζει:
 - i. την υπηρεσιακή κατάσταση του προσωπικού,
 - ii. τα προσόντα πρόσληψης,
 - iii. τα δικαιώματα και οι υποχρεώσεις του και
 - iv. τις πειθαρχικές του ευθύνες.
- 3) τον κανονισμό οικονομικής διαχείρισης
- 4) και άλλους κανονισμούς οι οποίοι κρίνονται απαραίτητοι για τη λειτουργία της.

Στη δεύτερη παράγραφο του άρθρου αυτού ορίζεται ότι το διοικητικό συμβούλιο της επιχείρησης μπορεί να συντάσσει κανονισμούς στο πλαίσιο των κανόνων σύναψης συμβάσεων ανάθεσης έργων, υπηρεσιών, μελετών και προμηθειών των κοινωφελών επιχειρήσεων, καθώς και της σύναψης συμβάσεων μίσθωσης έργου. Η σύναψη των συμβάσεων αυτών γίνεται σύμφωνα με τις αντίστοιχες ρυθμίσεις που ισχύουν για τους ΟΤΑ.

2.1.5 Προσωπικό

Ειδικά στο προσωπικό των δημοτικών και κοινοτικών κοινωφελών επιχειρήσεων αναφέρεται το Άρθρο 258 του Σχεδίου. Έτσι, σύμφωνα με το Άρθρο 258 παρ. 1. Το προσωπικό των επιχειρήσεων αυτών συνδέεται με αυτές με σχέση εργασίας ιδιωτικού δικαίου. Η πρόσληψη του προσωπικού γίνεται σύμφωνα με τις διατάξεις που ισχύουν για την πρόσληψη του προσωπικού των ΟΤΑ με σχέση εργασίας ιδιωτικού δικαίου.

Στις παραγράφους 2 ως 3 του Άρθρου γίνεται λόγος για τη δυνατότητα απόσπασης των υπαλλήλων. Υπάλληλοι ΟΤΑ μπορεί μετά από σχετική αίτηση να μεταφερθούν σε κοινωφελή επιχείρηση του ίδιου οργανισμού τοπικής αυτοδιοίκησης. Η απόσπαση διενεργείται, ύστερα από σχετικό αίτημα του διοικητικού συμβουλίου της επιχείρησης, με απόφαση του δημάρχου ή του προέδρου της κοινότητας. Η απόσπαση αυτή διαρκεί για δύο έτη και είναι δυνατόν να παραταθεί μία φορά για δύο ακόμα έτη. Προϋπόθεση της παράτασης αυτής είναι να θεμελιώνεται επαρκώς η ανάγκη αυτή.

Επίσης, είναι δυνατή η απόσπαση υπαλλήλων από μια κοινωφελή επιχείρηση προς άλλη κοινωφελή επιχείρηση του ίδιου ΟΤΑ. Αντίστοιχα επιτρέπεται η απόσπαση υπαλλήλου από μια κοινωφελή επιχείρηση προς δημοτική ή κοινοτική ανώνυμη εταιρεία του Άρθρου 266. Αυτού του είδους οι αποσπάσεις διενεργούνται με απόφαση των οικείων διοικητικών συμβουλίων και έγκριση του δημάρχου ή προέδρου της κοινότητας.

Σε κάθε περίπτωση, οι αποδοχές των αποσπώμενων υπαλλήλων καταβάλλονται από την επιχείρηση προς την οποία γίνεται η απόσπαση.

2.2 Οικονομική διαχείριση

Τα σχετικά με την οικονομική διαχείριση των δημοτικών ή κοινοτικών κοινωφελών επιχειρήσεων ρυθμίζονται από το δεύτερο τμήμα του δεύτερου κεφαλαίου. Το τμήμα αυτό περιλαμβάνει τα Άρθρα 259-261 τα οποία αφορούν αντίστοιχα τη χρηματοδότηση, τη διαχείριση και τον διαχειριστικό έλεγχο των επιχειρήσεων αυτών.

2.2.1 Χρηματοδότηση

Η ειδική ρύθμιση για τη χρηματοδότηση των δημοτικών και κοινοτικών κοινωφελών επιχειρήσεων η οποία βρίσκεται στο Άρθρο 259 αποτελεί καινοτομία του Σχεδίου για τον νέο Κώδικα καθώς αντίστοιχη ρύθμιση δεν υπάρχει στον ισχύοντα σήμερα Κώδικα Δήμων και Κοινοτήτων. Τρεις τρόποι χρηματοδότησης προβλέπονται στο Άρθρο αυτό.

Πρώτον, η κοινωφελής επιχείρηση για τις δραστηριότητες και τις υπηρεσίες που παρέχει είναι δυνατόν να χρηματοδοτείται από τον οικείο ΟΤΑ. Ακολουθείται δε η εξής διαδικασία: Η επιχείρηση καταθέτει διετές πρόγραμμα δράσης. Στο διετές πρόγραμμα δράσης της επιχείρησης πρέπει να αναφέρονται οπωσδήποτε οι δραστηριότητες και οι υπηρεσίες που προσφέρει η επιχείρηση, η οικονομική δαπάνη αυτών, εάν χρηματοδοτούνται από τυχόν τέλη της παραγράφου 3 ή άλλους πόρους και τέλος οι όροι άσκησης της επιχείρησης. Μετά την κατάθεση, το οικείο δημοτικό ή κοινοτικό συμβούλιο υιοθετεί σχετική απόφαση. Η απόφαση αυτή λαμβάνεται με την απόλυτη πλειοψηφία του συνόλου του δημοτικού ή κοινοτικού συμβουλίου.

Στη συνέχεια συνάπτεται σύμβαση μεταξύ της κοινωφελούς επιχείρησης και του οικείου ΟΤΑ. Η σύμβαση αυτή περιέχει τα στοιχεία της προηγούμενης παραγράφου

καθώς και εκείνα που συναφώς προκρίνουν ο ΟΤΑ και η κοινωφελής επιχείρηση, μεταξύ των οποίων οπωσδήποτε τα δικαιώματα και οι υποχρεώσεις των μερών, καθώς και ρήτρες για την περίπτωση που θα παραβιαστούν οι όροι που έχουν συμφωνηθεί.

Ο Φ.Π.Α. εξαιρείται από την χρηματοδότηση της προηγούμενης παραγράφου.

Επίσης, η χρηματοδότηση δεν επιτρέπεται να χρησιμοποιηθεί από την επιχείρηση ούτε για άλλους σκοπούς πέρα από αυτούς που αναφέρονται στο πρόγραμμα δράσης ούτε να χρησιμοποιηθεί ως αντικείμενο χρηματοδότησης προς άλλη επιχείρηση ΟΤΑ.

Ο δεύτερος τρόπος χρηματοδότησης προβλέπεται, στην τρίτη παράγραφο του άρθρου αυτού, ειδικά για τις επιχειρήσεις των οποίων το αντικείμενο συνδέεται με την παροχή υπηρεσιών. Οι επιχειρήσεις αυτές είναι δυνατόν να εισπράττουν εύλογη αποζημίωση από τους αποδέκτες των υπηρεσιών αυτών με σκοπό την κάλυψη μέρους του κόστους των προσφερομένων υπηρεσιών. Για την είσπραξη αυτής της μορφής αποζημίωσης απαιτείται απόφαση του διοικητικού συμβουλίου της επιχείρησης, η οποία υπόκειται στην προηγούμενη έγκριση του δημοτικού ή κοινοτικού συμβουλίου που λαμβάνεται με απόλυτη πλειοψηφία του συνόλου των μελών του.

Τα βασικά στοιχεία που περιέχονται στο πρόγραμμα δράσης των χρηματοδοτήσεων σύμφωνα με το Άρθρο 259 προσδιορίζονται με απόφαση του Υπουργείου Εσωτερικών Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης, ύστερα από γνώμη της ΚΕΔΚΕ. Με την απόφαση αυτή μπορεί επίσης να καθορίζεται ο τρόπος καθορισμού του ύψους της χρηματοδότησης, οι προϋποθέσεις αναθεώρησης του καθώς επίσης και κάθε άλλη αναγκαία λεπτομέρεια για την εφαρμογή των διατάξεων του άρθρου αυτού.

Τρίτος τρόπος χρηματοδότησης αποτελεί η αύξηση κεφαλαίου. Ωστόσο, στις κοινωφελείς επιχειρήσεις η αύξηση του κεφαλαίου τους δεν επιτρέπεται πριν περάσουν τέσσερα χρόνια από τη σύστασή τους. Το κεφάλαιο που προέρχεται από αύξηση κεφαλαίου επιτρέπεται να χρησιμοποιηθεί μόνο σε επενδυτικό πρόγραμμα ή σε επέκταση των σκοπών της επιχείρησης. Αποκλείεται ρητώς η χρησιμοποίησή του κεφαλαίου αυτού για την κάλυψη λειτουργικών δαπανών της επιχείρησης.

Επιπλέον, σύμφωνα με το Άρθρο 259 παρ.6, οι επιχειρήσεις της μορφής αυτής είναι δυνατόν να κάνουν χρήση των εγκαταστάσεων, του εξοπλισμού ή άλλων μέσων του οικείου ΟΤΑ εφόσον αυτό κρίνεται αναγκαίο για την επιτέλεση των σκοπών τους. Η παραχώρηση αυτή γίνεται με απόφαση του συμβουλίου του συγκεκριμένου ΟΤΑ και χωρίς αντάλλαγμα προς την επιχείρηση. Επιτρέπεται επίσης να παραχωρηθεί η χρήση

των εγκαταστάσεων, του εξοπλισμού ή άλλων μέσων σε άλλη κοινωφελή επιχείρηση του ίδιου ΟΤΑ για ορισμένο χρόνο. Η παραχώρηση αυτή γίνεται επίσης με έγκριση από το δημοτικό ή κοινοτικό συμβούλιο. Σε αυτήν την περίπτωση, η επιχείρηση αυτή οφείλει να αναλάβει τις δαπάνες συντήρησής τους.

Δύο ακόμα στοιχεία σχετικά με τη χρηματοδότηση των επιχειρήσεων αυτών προβλέπονται στις παρ. 7 και 8 του άρθρου. Έτσι, οι κοινωφελείς επιχειρήσεις μπορούν να συμμετέχουν σε προγραμματικές συμβάσεις και απαλλάσσονται από το φόρο εισοδήματος.

2.2.2 Διαχείριση

Η διαχείριση για τις επιχειρήσεις αυτές ρυθμίζεται από το Άρθρο 260 του Σχεδίου το οποίο επαναλαμβάνει και εμπλουτίζει τις διατάξεις Άρθρου 280 του ισχύοντος κώδικα. Έτσι, σύμφωνα με το Άρθρο 260 παρ. 1, η διαχείριση των επιχειρήσεων αυτών, είναι ανεξάρτητη από την υπόλοιπη δημοτική ή κοινοτική διαχείριση και γίνεται σύμφωνα με ιδιαίτερο προϋπολογισμό εσόδων και εξόδων. Αντίστοιχα, ο δήμος ή η κοινότητα δεν φέρει ευθύνη για οφειλές ή υποχρεώσεις που έχει αναλάβει η επιχείρηση έναντι τρίτων.

Το οικονομικό έτος της διαχείρισης των κοινωφελών επιχειρήσεων συμπίπτει με το ημερολογιακό έτος. οι κοινωφελείς επιχειρήσεις τηρούν βιβλία του Κώδικα Βιβλίων και Στοιχείων Γ' κατηγορίας, όπως προβλέπει η εκάστοτε ισχύουσα νομοθεσία. Απαλλάσσονται επίσης από την υποχρέωση καταβολής φόρου μεταβίβασης ή δωρεάς για ακίνητα ή άλλα περιουσιακά στοιχεία που εισφέρονται, δωρίζονται ή μεταβιβάζονται σε αυτές.

Προβλέπεται, ωστόσο, εποπτεία από το δημοτικό ή κοινοτικό συμβούλιο ως προς τον προϋπολογισμό και τον ισολογισμό των επιχειρήσεων αυτής της κατηγορίας, σύμφωνα τις παρ. 3 και 4 του άρθρου αυτό. Ο προϋπολογισμός της επιχείρησης εγκρίνεται από το δημοτικό ή κοινοτικό συμβούλιο το αργότερο εντός ενός μήνα από την ψήφιση του προϋπολογισμού του οικείου ΟΤΑ.

Ο ισολογισμός και τα αποτελέσματα χρήσεως της επιχείρησης υποβάλλονται από το διοικητικό συμβούλιο της επιχείρησης στο δημοτικό ή κοινοτικό συμβούλιο έως το τέλος Απριλίου του επόμενου της διαχειριστικής περιόδου έτους. Μαζί με τον ισολογισμό και τα αποτελέσματα χρήσεως, στο δημοτικό ή κοινοτικό συμβούλιο υποβάλλονται και η σχετική έκθεση των ελεγκτών του Άρθρου 261 και η έκθεση του

διοικητικού συμβουλίου της επιχείρησης ότι τηρήθηκαν οι σχετικές προβλέψεις την νομοθεσίας και των κανονισμών της επιχείρησης. Στις εκθέσεις αυτές περιλαμβάνεται ειδική αναφορά σχετικά με την εκτέλεση του προγράμματος δράσης του Άρθρου 259. Μέσα σε δύο μήνες από την υποβολή το δημοτικό ή κοινοτικό συμβούλιο αποφασίζει με πράξη του για την έγκριση ή μη του ισολογισμού, διατυπώνοντας και τις παρατηρήσεις του σχετικά με τον ισολογισμό.

Στις παρ. 8 και 9 επαναλαμβάνεται η διάταξη του Άρθρου 280 παρ. 2 σχετικά με τους τρόπους διάθεσης των καθαρών κερδών της επιχείρησης. Αφορά δε στα καθαρά κέρδη που προκύπτουν από τη διαχείριση μετά την έγκριση των ετήσιων οικονομικών καταστάσεων, την αφαίρεση των αποσβέσεων και τη δημιουργία του απαραίτητου αποθεματικού. Απαραίτητη προϋπόθεση για την εφαρμογή της διάταξης αυτής είναι η έγκριση της σχετικής απόφασης του διοικητικού συμβουλίου της επιχείρησης από το οικείο δημοτικό ή κοινοτικό συμβούλιο.

Μετά την έγκριση αυτή, τα καθαρά κέρδη που προκύπτουν από τη διαχείριση μετά την αφαίρεση των αποσβέσεων και τη δημιουργία του απαραίτητου αποθεματικού μπορούν:

iv. να διατεθούν για τη βελτίωση ή την επέκταση των εγκαταστάσεων της επιχείρησης,

v. να διατεθούν στο δήμο ή την κοινότητα για την πραγματοποίηση κοινωφελών έργων. Η εκτέλεση των έργων αυτών μπορεί να γίνει από την ίδια την επιχείρηση, για λογαριασμό του δήμου ή της κοινότητας, μετά από σχετική απόφαση του δημοτικού ή κοινοτικού συμβουλίου. Είναι επίσης δυνατόν να διατεθούν τα καθαρά κέρδη της επιχείρησης για την παροχή υπηρεσιών προς το δήμο ή την κοινότητα ή την παροχή υπηρεσιών προς τους δημότες.

vi. να κρατηθούν σε ιδιαίτερο λογαριασμό με σκοπό την παροχή κινήτρων στους εργαζομένους με την μορφή πρόσθετων υλικών αμοιβών. Αυτός ο τρόπος διάθεσης αφορά μόνο ποσό έως του 25% των καθαρών κερδών. Το διοικητικό συμβούλιο μπορεί να προκρίνει τον συγκεκριμένο τρόπο διάθεσης αφού εκτιμήσει τους στόχους, την αποδοτικότητα και την παραγωγικότητά της επιχείρησης. Τέλος, τα κριτήρια και η διαδικασία καταβολής των αμοιβών αυτών καθώς και κάθε άλλη λεπτομέρεια καθορίζονται στον κανονισμό προσωπικού.

2.2.3 Διαχειριστικός Έλεγχος

Οι διατάξεις για τον διαχειριστικό έλεγχο του Άρθρου 261 απηχούν τις διατάξεις του Άρθρου 281 παρ. 2 και 3, με ορισμένες διαφορές. Προβλέπεται τόσο τακτικός όσο και έκτακτος έλεγχος.

Ο τακτικός διαχειριστικός έλεγχος διενεργείται από δύο ελεγκτές, οι οποίοι διορίζονται στην αρχή κάθε οικονομικού έτους με απόφαση του δημοτικού ή κοινοτικού συμβουλίου, η οποία καθορίζει και την αμοιβή τους. Ως ελεγκτές μπορούν να διοριστούν:

ix. Ορκωτοί ελεγκτές

x. Πρόσωπα που έχουν το δικαίωμα να οριστούν ελεγκτές σε ανώνυμη εταιρία.

Ως ορκωτοί ελεγκτές δεν μπορούν πλέον να διοριστούν ούτε υπάλληλοι τραπεζών ούτε δημόσιοι υπάλληλοι κλάδου πανεπιστημιακής εκπαίδευσης όπως προβλέπει το ισχύον Άρθρο 281 παρ. 2. προστίθεται επίσης διάταξη σύμφωνα με την οποία ο έλεγχος από ορκωτούς ελεγκτές είναι υποχρεωτικός στις επιχειρήσεις οι οποίες έχουν ετήσιο κύκλο εργασιών μεγαλύτερο από ένα εκατομμύριο πεντακόσιες χιλιάδες ευρώ (1.500.000).

Η δυνατότητα διενέργειας έκτακτου διαχειριστικού ελέγχου προβλέπεται στο Άρθρο 261 παρ. 2. Προϋπόθεση για τη διενέργεια διαχειριστικού ελέγχου είναι η σχετική απόφαση του Γενικού Γραμματέα της Περιφέρειας. Με την απόφαση αυτή του Γενικού Γραμματέα ορίζονται και οι ελεγκτές και καθορίζεται η αμοιβή τους, η οποία βαρύνει την επιχείρηση.

Προβλέπεται, επίσης, στις παρ. 3 και 4, ότι οι διατάξεις του ν. 2190/1920 περί ανώνυμων εταιρειών εφαρμόζονται αναλόγως για την ευθύνη των μελών του διοικητικού συμβουλίου της επιχείρησης ενώ κατά τι διατάξεις του άρθρου 142 του παρόντος σοβαρή παράβαση των καθηκόντων εκ μέρους των αιρετών μελών του διοικητικού συμβουλίου είναι δυνατόν να συνιστά πειθαρχικό αδίκημα.

2.3 Μεταβολές

Το Τμήμα Γ' του δευτέρου Κεφαλαίου, το οποίο φέρει τον τίτλο «Μεταβολές» και περιλαμβάνει τα Άρθρα 262 και 263, αναφέρεται στη λύση (Άρθρο 262) και την συγχώνευση (Άρθρο 263) των δημοτικών ή κοινοτικών κοινωφελών επιχειρήσεων

2.3.1 Λύση

Μία επιχείρηση αυτής της κατηγορίας λύνεται σε τρεις περιπτώσεις:

- i. Με την πάροδο της διάρκειας της.
- ii. Πριν την πάροδο της διάρκειας της με απόφαση του δημοτικού ή κοινοτικού συμβουλίου η οποία λαμβάνεται με απόλυτη πλειοψηφία του συνόλου των μελών του και πράξη του Γενικού Γραμματέα της Περιφέρειας η οποία δημοσιεύεται στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως.
- iii. Σε περίπτωση που παραμένει ανενεργή για χρονικό διάστημα μεγαλύτερο των δύο ετών.

Ύστερα από τη λύση της επιχείρησης ακολουθεί η εκκαθάρισή της. Η εκκαθάριση της γίνεται μόνον από ορκωτούς ελεγκτές, οι οποίοι ορίζονται από το δημοτικό ή κοινοτικό συμβούλιο. Εάν τυχόν απομείνουν περιουσιακά στοιχεία μετά την εκκαθάριση της επιχείρησης, περιέρχονται στο δήμο ή την κοινότητα που την είχε συστήσει.

2.3.2 Συγχώνευση

Στο Άρθρο 263 ρυθμίζεται η δυνατότητα συγχώνευσης δύο ή περισσότερων κοινωφελών επιχειρήσεων του ίδιου δήμου ή κοινότητας. Ακολουθείται η εξής διαδικασία.

Γίνεται εκτίμηση του ενεργητικού και του παθητικού της περιουσίας των συγχωνευομένων επιχειρήσεων σύμφωνα με το Άρθρο 9 του ν. 2190/1920 και εκπονείται σχετική οικονομοτεχνική μελέτη. Στη συνέχεια λαμβάνεται σχετική απόφαση του δημοτικού ή κοινοτικού συμβουλίου. Η απόφαση αυτή λαμβάνεται με απόλυτη πλειοψηφία των μελών του συμβουλίου και περιέχει υποχρεωτικά τα στοιχεία του Άρθρου 253 παρ.1. Τέλος, η απόφαση δημοσιεύεται κατά τον τρόπο που ορίζεται στο Άρθρο 254 παρ.4. Με την απόφαση αυτή, οι συγχωνευόμενες επιχειρήσεις λύνονται χωρίς εκκαθάριση και συστήνεται η νέα κοινωφελής επιχείρηση. Από τη σύστασή της η νέα επιχείρηση υπεισέρχεται αυτοδικαίως στα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις των καταργούμενων επιχειρήσεων.

Οι απαλλαγές του ν. 2166/1993 (ΦΕΚ 137 Α /24.8.1993) ισχύουν:

- i. για τη μεταβίβαση ή εισφορά των περιουσιακών στοιχείων των συγχωνευόμενων επιχειρήσεων
- ii. για κάθε πράξη ή συμφωνία που αφορά εισφορά ή μεταβίβαση στοιχείων παθητικού ή ενεργητικού ή άλλων δικαιωμάτων και υποχρεώσεων και κάθε εμπράγματος ή ενοχικού δικαιώματος
- iii. για κάθε άλλη συμφωνία ή πράξη που αφορά τη σύσταση της νέας επιχείρησης.

Η τύχη του προσωπικού των επιχειρήσεων που συγχωνεύτηκαν ρυθμίζεται από την πέμπτη παράγραφο. Το προσωπικό με σχέση εξαρτημένης εργασίας αορίστου χρόνου μεταφέρεται σε αντίστοιχες θέσεις της νέας επιχείρησης. Με απόφαση του οικείου δημοτικού ή κοινοτικού συμβουλίου και μετά από πρόταση του διοικητικού συμβουλίου απολύεται το πλεονάζον προσωπικό. Η αποζημίωση του προσωπικού που απολύεται βαρύνει τον οικείο ΟΤΑ.

2.4 Τελική διάταξη

Το Άρθρο 287 του ισχύοντος Κώδικα το σχετικό με τις εξουσιοδοτήσεις και την ανάλογη εφαρμογή διατάξεων μεταφέρεται, ως Άρθρο 264 σε τελική διάταξη του δευτέρου κεφαλαίου του Σχεδίου του νέου Κώδικα. Έτσι, με απόφαση του Υπουργού Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης καθορίζονται:

- v Η διαδικασία διορισμού, η θητεία, η αντικατάσταση καθώς και τυχόν κωλύματα και ασυμβίβαστα για τα μέλη του διοικητικού συμβουλίου.
 - i. Τα σχετικά με τη διαδικασία του διοικητικού συμβουλίου: τη σύγκληση, τη λειτουργία, την απαρτία και τον τρόπο λήψης αποφάσεων. Επίσης με απόφαση του Υπουργού Εσωτερικών καθορίζονται και οι αρμοδιότητες του διοικητικού συμβουλίου της επιχείρησης, του προέδρου της και του διευθυντή της.
 - ii. Τα σχετικά με τη συγχώνευση, λύση και εκκαθάριση της επιχείρησης.
 - iii. Ειδικότερα θέματα σχετικά με τη διαχείριση ή τον διαχειριστικό έλεγχο, και
 - iv. κάθε ειδικό θέμα, σχετικό με την εφαρμογή των διατάξεων των άρθρων 254 έως 263.

3. Ανώνυμες εταιρίες ΟΤΑ

Το τρίτο κεφάλαιο του Δευτέρου Μέρους το οποίο φέρει τον τίτλο «Ανώνυμες Εταιρίες ΟΤΑ» περιλαμβάνει τα Άρθρα 265 και 266. Το πρώτο από αυτά αναφέρεται στη σύσταση και τη λειτουργία των ανωνύμων εταιριών ΟΤΑ και το δεύτερο στις δημοτικές και κοινοτικές ανώνυμες εταιρίες.

3.1 Σύσταση και λειτουργία

Ανώνυμες εταιρείες ΟΤΑ μπορούν να συνιστώνται από δήμους ή κοινότητες, μόνους ή με νομαρχιακές αυτοδιοικήσεις ή και άλλους φορείς τοπικής αυτοδιοίκησης ή και τρίτους. Οι εταιρείες της μορφής αυτής λειτουργούν σύμφωνα με τις διατάξεις της εμπορικής και φορολογικής νομοθεσίας. Στο άρθρο αυτό προβλέπεται επίσης μια σειρά από ειδικότερες ρυθμίσεις:

1. αθροιστικά η πλειοψηφία του μετοχικού κεφαλαίου αντιπροσωπεύεται από κοινές μη προνομιούχες μετοχές τις οποίες διατηρούν πάντοτε οι δήμοι, οι κοινότητες, οι νομαρχιακές αυτοδιοικήσεις και οι λοιποί φορείς τοπικής αυτοδιοίκησης. Όσον αφορά στο υπόλοιπο μετοχικό κεφάλαιο μπορεί να συμμετέχουν το δημόσιο και φυσικά ή νομικά πρόσωπα δημοσίου ή ιδιωτικού δικαίου
2. όλες οι μετοχές είναι ονομαστικές και δεν εισάγονται στο Χρηματιστήριο Αξιών. Οι κοινές μετοχές είναι ονομαστικές, σύμφωνα με το Άρθρο 3 παρ. 7 του ν. 2190/1920) και οι προνομιούχες δεν έχουν δικαίωμα ψήφου
3. σε περίπτωση λύσης της επιχείρησης οι ΟΤΑ που συμμετέχουν σε αυτήν έχουν δικαίωμα προτίμησης για την αγορά της εκποιούμενης περιουσίας.

Οι ανώνυμες εταιρείες ΟΤΑ που προβλέπονται στο άρθρο αυτό δεν είναι οι μόνες στις οποίες επιτρέπεται να συμμετέχουν οι δήμοι και οι κοινότητες, Σύμφωνα με τη δεύτερη παράγραφο, επιτρέπεται να συμμετέχουν και σε άλλες ανώνυμες εταιρείες πέραν αυτών του παρόντος άρθρου. Εξαιρούνται, όμως, οι ποδοσφαιρικές, τραπεζικές και ασφαλιστικές ανώνυμες εταιρείες. Προς τούτο απαιτείται απόφαση του οικείου συμβουλίου με την απόλυτη πλειοψηφία του συνολικού αριθμού των μελών του.

Οι εταιρείες αυτές δεν επιχορηγούνται άμεσα ή έμμεσα από ΟΤΑ. Εξαίρεση αποτελούν οι ΟΤΑ νησιωτικών περιοχών που έχουν συστήσει δική τους ανώνυμη εταιρεία με σκοπό τη διεξαγωγή θαλάσσιων συγκοινωνιών και μεταφορών. Με ειδική νομοθετική ρύθμιση είναι δυνατόν να εξαιρεθούν και άλλες περιπτώσεις από την

απαγόρευση επιχορήγησης. Το προσωπικό των επιχειρήσεων αυτών προσλαμβάνεται με σχέση εργασίας ιδιωτικού δικαίου και η πρόσληψη του γίνεται βάσει των διατάξεων που ισχύουν για την πρόσληψη προσωπικού των ΟΤΑ.

Οι ανώνυμες εταιρείες ΟΤΑ, με εξαίρεση τις αναπτυξιακές ανώνυμες εταιρείες, δεν συμμετέχουν σε προγραμματικές συμβάσεις. Χωρίς έγκριση του οικείου δημοτικού ή κοινοτικού συμβουλίου δεν επιτρέπεται η μεταβίβαση ή η σύσταση εμπράγματος βάρους επί ακίνητης περιουσίας η οποία έχει εισφερθεί από δήμο ή κοινότητα σε ανώνυμη εταιρεία που έχει συστήσει ή στην οποία συμμετέχει για την εξυπηρέτηση του καταστατικού της σκοπού.

Το διοικητικό συμβούλιο της εταιρείας συντάσσει κανονισμούς βάσει των οποίων διενεργούνται η σύναψη συμβάσεων ανάθεσης έργων, προμηθειών, μελετών και υπηρεσιών από τις ανώνυμες εταιρείες ΟΤΑ. Στον κανονισμό αυτόν περιλαμβάνονται επίσης, ρυθμίσεις σχετικές με:

- ii. τα αρμόδια όργανα της εταιρείας,
- iii. τις προϋποθέσεις και τους όρους ανάθεσης ανάλογα με την εφαρμοζόμενη διαδικασία (ανοικτός, κλειστός διαγωνισμός, ανάθεση με διαπραγμάτευση) και
- iv. τα κριτήρια και τη διαδικασία αξιολόγησης και επιλογής.

Στόχο σύνταξης του κανονισμού αποτελεί η εξασφάλιση της αρχής της διαφάνειας και αντικειμενικότητας. Όσον αφορά τις αναθέσεις των οποίων ο προϋπολογισμός υπερβαίνει τα όρια που προβλέπουν οι αντίστοιχες ευρωπαϊκές οδηγίες, εφαρμόζονται οι διατάξεις αυτών.

Οι διατάξεις του ν. 2190/1920 αναφέρονται στη συγχώνευση, διάσπαση ή λύση των ανώνυμων εταιρειών των ΟΤΑ. Πιο συγκεκριμένα, οι εταιρείες λύονται υποχρεωτικά στην περίπτωση που για τρεις συνεχείς εταιρικές χρήσεις μετά από το πέρας δύο ετών από την ίδρυσή τους είναι ζημιογόνες ή, αν για ισάριθμες φορές εντός δεκαετίας τα ίδια αυτών κεφάλαια μειώθηκαν σε ποσοστό κατώτερο του 50% του συνολικού εταιρικού τους κεφαλαίου. Τέλος, στην περίπτωση εφαρμογής του άρθρου 47 του ίδιου νόμου, τυχόν αύξηση του εταιρικού κεφαλαίου που καταβάλλεται από τους ΟΤΑ δεν μπορεί να υπερβαίνει ποσοστό μεγαλύτερο του ½ αυτού.

3.2 Δημοτικές και Κοινοτικές Ανώνυμες Εταιρείες

Μία ιδιαίτερη περίπτωση εταιριών είναι οι δημοτικές και κοινοτικές ανώνυμες εταιρίες του Άρθρου 266, οι οποίες ιδρύονται με αποκλειστικό σκοπό την αξιοποίηση

της δημοτικής ή κοινοτικής ακίνητης περιουσίας ή για την εκμετάλλευση κοινοχρήστων χώρων. Το νομικό καθεστώς των εταιριών αυτών θα διέπεται από τις διατάξεις του Άρθρου 266 βεβαίως, τις ρυθμίσεις των ανωνύμων εταιριών ΟΤΑ και το ν. 2190/1920.

Οι δημοτικές και κοινοτικές ανώνυμες εταιρίες συστήνονται μόνο από ένα Δήμο ή μία Κοινότητα, οι οποίοι και εισφέρουν το σύνολο του εταιρικού κεφαλαίου. Επιτρέπεται, όμως, ρητά από την τρίτη παράγραφο η συμμετοχή του Δημοσίου ή άλλων φυσικών ή νομικών προσώπων από εκείνα που ορίζονται στο άρθρο 252 παρ. 3α του παρόντος. Στην περίπτωση αυτή εφαρμόζονται οι διατάξεις που ισχύουν για τις ανώνυμες εταιρείες ΟΤΑ.

Οι εταιρίες της μορφής αυτής διοικούνται από διοικητικό συμβούλιο. Τα μέλη του διοικητικού συμβουλίου και οι τους αναπληρωτές τους ορίζονται από το δημοτικό ή κοινοτικό συμβούλιο. Αιρετοί εκπρόσωποι του δήμου ή της κοινότητας που ορίζονται μέλη του διοικητικού συμβουλίου δεν πρέπει να υπερβαίνουν το 1/3 του συνολικού αριθμού των μελών του διοικητικού συμβουλίου. Τουλάχιστον ένας από τους αιρετούς εκπροσώπους του δήμου ή της κοινότητας που ορίζονται μέλη του διοικητικού συμβουλίου πρέπει να προέρχεται από τη μειοψηφία.

Ο Διευθύνων Σύμβουλος της εταιρείας είναι δυνατόν να είναι μέλος του διοικητικού συμβουλίου. Δεν επιτρέπεται, όμως, να ανήκει στους τους αιρετούς εκπροσώπους του δημοτικού ή κοινοτικού συμβουλίου. Εάν δεν έχει ορισθεί Διευθύνων Σύμβουλος και προσληφθεί Γενικός Διευθυντής, ισχύουν κατ' αναλογία οι ρυθμίσεις του Άρθρου 255 παρ. 4 του Σχεδίου για τον νέο Κώδικα.

Σε ορισμένες περιπτώσεις, δεν εφαρμόζονται οι διατάξεις για την ανώνυμη εταιρία ΟΤΑ αλλά οι διατάξεις για τις δημοτικές ή κοινοτικές κοινωφελείς επιχειρήσεις. Σύμφωνα με την τέταρτη παράγραφο του άρθρου, οι περιπτώσεις αυτές είναι:

- i. η πρόσληψη προσωπικού,
- ii. η σύναψη συμβάσεων μισθώσεως έργου,
- iii. η σύναψη συμβάσεων αναθέσεως έργων, προμηθειών, μελετών και υπηρεσιών.

4. Αστικές εταιρείες ΟΤΑ μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα

Σύμφωνα με το Άρθρο 22 παρ. 9 του ν. 3274/2004, έχουν ήδη ιδρυθεί αστικές εταιρείες μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα. Όπως είδαμε, αυτής της μορφής οι εταιρίες δεν συμπεριλαμβάνονται στις κατηγορίες επιχειρήσεων ΟΤΑ οι οποίες επιτρέπονται από το Σχέδιο του νέου Κώδικα. Ένα ερώτημα είναι η τύχη των εταιρειών αυτών όταν έλθει σε ισχύ ο νέος Κώδικας. Το ζήτημα ρυθμίζεται από το τέταρτο Κεφάλαιο του Σχεδίου το οποίο αποτελείται μόνο από το Άρθρο 267.

Σύμφωνα, λοιπόν, με το Άρθρο 267 παρ. 1, οι ήδη υφιστάμενες αστικές εταιρείες μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα θα συνεχίσουν να λειτουργούν μέχρι τη λήξη του χρόνου που προβλέπεται στη συστατική τους πράξη. Η λειτουργία τους, όμως θα διέπεται από τέσσερις επιπλέον κανόνες:

i. Ο διαχειριστικός έλεγχος της εταιρείας και η ευθύνη των μελών του οργάνου διοίκησης έναντι αυτής διέπονται από τις διατάξεις που ισχύουν για τις δημοτικές ή κοινοτικές κοινωφελείς επιχειρήσεις. Έκτακτο διαχειριστικό έλεγχο μπορεί να ζητήσει οποιοσδήποτε εταίρος.

ii. Η ευθύνη των εταίρων περιορίζεται μέχρι του ύψους της εισφοράς τους.

iii. Επίσης από τις διατάξεις που ισχύουν για τις δημοτικές ή κοινοτικές κοινωφελείς επιχειρήσεις θα διέπονται τα εξής θέματα

1) η πρόσληψη προσωπικού,

2) η σύναψη συμβάσεων μισθώσεως έργου, και

3) η σύναψη συμβάσεων ανάθεσης έργων, προμηθειών, μελετών και υπηρεσιών από τις αστικές εταιρείες ΟΤΑ μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα.

iii. Οι εταιρίες αυτές θα ξεκινήσουν μέσα σε ένα έτος από την έναρξη ισχύος του νέου Κώδικα, να τηρούν βιβλία του Κώδικα Βιβλίων και Στοιχείων Γ' κατηγορίας.

Επίσης, σύμφωνα με την τέταρτη παράγραφο, μέσα σε ένα έτος από την έναρξη ισχύος του νέου Κώδικα, οι ήδη υφιστάμενες αστικές εταιρείες μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα πρέπει να κοινοποιήσουν στη διεύθυνση Τοπικής Αυτοδιοίκησης της οικείας Περιφέρειας κυρωμένο αντίγραφο της συστατικής τους πράξης. Σε περίπτωση δε που στη συνέχεια τροποποιηθεί η συστατική τους πράξη, πρέπει να κοινοποιηθεί και η τροποποίηση της

Στο εξής, απαγορεύεται η σύσταση αστικής εταιρείας μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα από δήμους ή κοινότητες ή άλλους φορείς της Τοπικής Αυτοδιοίκησης. Εξαιρούνται βεβαίως οι περιπτώσεις όπου η σύσταση αστικής εταιρείας μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα προβλέπεται ρητά από ειδική νομοθετική ρύθμιση ή από το κανονιστικό πλαίσιο εθνικών ή κοινοτικών προγραμμάτων. Απαγορεύεται επίσης η συμμετοχή αστικών εταιρειών ΟΤΑ μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα σε προγραμματικές συμβάσεις. Εξαιρούνται βεβαίως οι περιπτώσεις όπου αυτό επιτρέπεται από ρητή νομοθετική ρύθμιση.

5. Ειδικές Ρυθμίσεις για τις επιχειρήσεις ΟΤΑ

Μια σειρά από έξι ειδικές ρυθμίσεις συγκεντρώνει το πέμπτο κεφάλαιο του Δευτέρου Μέρους το οποία αποτελείται μόνο από το Άρθρο 268:

- 1) Επιτρέπεται η απ' ευθείας ανάθεση σε κοινωφελείς επιχειρήσεις ή σε αναπτυξιακές ανώνυμες εταιρείες ΟΤΑ ή σε επιχειρήσεις ΟΤΑ ειδικού σκοπού παροχής υπηρεσιών, συναφών ή συνδεδεμένων με το αντικείμενο της δραστηριότητάς τους. Αυτό συμβαίνει με απόφαση του δημοτικού ή κοινοτικού συμβουλίου υπό την προϋπόθεση ότι ο προϋπολογισμός του αντικειμένου της ανάθεσης δεν υπερβαίνει το ποσό των σαράντα πέντε χιλιάδων ευρώ (45.000_), και ότι οι υπηρεσίες θα παρασχεθούν από τις ίδιες τις επιχειρήσεις. Σε κάθε περίπτωση, η συνολική αξία των αναθέσεων δήμου ή κοινότητας προς μία επιχείρηση δεν μπορεί να υπερβαίνει ετησίως το ποσό των εκατό πενήντα χιλιάδων (150.000) ευρώ. Στα ανωτέρω ποσά δεν περιλαμβάνεται ο Φ.Π.Α. και είναι δυνατόν να αναπροσαρμόζονται με απόφαση του Υπουργού Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης. Επίσης με απόφαση του Υπουργού Εσωτερικών είναι δυνατόν να ρυθμίζεται κάθε άλλη αναγκαία λεπτομέρεια για την εφαρμογή της. Οι διατάξεις αυτής της παραγράφου εφαρμόζονται αναλόγως και για τις αναθέσεις σε επιχειρήσεις ΟΤΑ από τα ιδρύματα, τα νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου των ΟΤΑ και τους συνδέσμους αυτών.
- 2) Σε περίπτωση που η ανάθεση αφορά την εκπόνησης μελέτης, επιτρέπεται μόνον εάν η συγκεκριμένη επιχείρηση ΟΤΑ έχει προσωπικό ή συνεργάτες αντιστοίχου τίτλου σπουδών ή ειδικότητας.

3) Σε περίπτωση συνένωσης ΟΤΑ σε δήμους, ο νέος δήμος υφεισέρχεται αυτοδικαίως από την έναρξη λειτουργίας του, σε όλα τα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις τα οποία είχαν οι καταργούμενοι ΟΤΑ από τη σύσταση ή τη συμμετοχή τους σε επιχείρηση ΟΤΑ.

4) Θα δημιουργηθεί Μητρώο Επιχειρήσεων ΟΤΑ, το οποίο περιλαμβάνει στοιχεία που αφορούν τη σύσταση και λειτουργία των επιχειρήσεων ΟΤΑ. Αυτά τα στοιχεία, τα οποία θα οριστούν με απόφαση του Υπουργού Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης, μετά από γνώμη της ΚΕΔΚΕ, θα κοινοποιούνται από τις επιχειρήσεις ΟΤΑ στην οικεία Περιφέρεια και θα γνωστοποιούνται δε μετά από έλεγχο της πληρότητάς τους στο Υπουργείο Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης. Στη συνέχεια, η οικεία Περιφέρεια θα εκδίδει κάθε χρόνο βεβαίωση, η οποία περιέχει τα στοιχεία κάθε επιχείρησης ΟΤΑ που είναι καταχωρημένη. Η βεβαίωση αυτή συνοποβάλλεται στην οικεία Δημόσια Οικονομική Υπηρεσία (ΔΟΥ) μαζί με τη φορολογική δήλωση της επιχείρησης και χωρίς αυτήν καμία επιχείρηση ΟΤΑ δεν θα επιτρέπεται να συμμετάσχει σε δημόσιο διαγωνισμό ή να εισπράξει οποιοδήποτε χρηματικό ποσό από ΟΤΑ ή φορέα του δημόσιου τομέα.

5) Τα Κέντρα Επαγγελματικής Κατάρτισης (ΚΕΚ) που συστήνονται από Δήμο ή Κοινότητα και πιστοποιούνται ως τέτοια κατά την οικεία νομοθεσία, έχουν τη μορφή της κοινωφελούς δημοτικής ή κοινοτικής επιχείρησης ή της ανώνυμης εταιρείας ΟΤΑ. Για την απευθείας ανάθεση παροχής υπηρεσιών προς αυτά από τον δήμο ή κοινότητα που τα έχει συστήσει ή συμμετέχει σε αυτά ισχύει αναλογικά η παρ. 1

6) Η παροχή νομικών υπηρεσιών προς τις επιχειρήσεις ΟΤΑ δεν εξαρτάται από την ύπαρξη ή μη αντίστοιχης υπηρεσίας του οικείου ΟΤΑ.

6. Μεταβατικές ρυθμίσεις

6.1 Συγχώνευση, Μετατροπή και Λύση Επιχειρήσεων

Το Άρθρο 269 ρυθμίζει την τύχη των υφιστάμενων επιχειρήσεων ΟΤΑ. Οι επιχειρήσεις ΟΤΑ, τις οποίες είτε έχουν συστήσει οι ίδιοι είτε συμμετέχουν σε αυτές κατά πλειοψηφία φορείς της Τοπικής Αυτοδιοίκησης μπορούν είτε να δεν προσαρμόζουν το καταστατικό τους στις διατάξεις του νέου Κώδικα μέσα σε ένα έτος

από την έναρξη ισχύος του είτε να λυθούν και να τεθούν υπό εκκαθάριση. Οι λεπτομέρειες της διάταξης αυτής θα ρυθμιστούν με απόφαση του Υπουργού Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης.

Οι υφιστάμενες αμιγείς επιχειρήσεις του ισχύοντος Άρθρου 277 που ανήκουν στον ίδιο δήμο ή κοινότητα είναι δυνατόν είτε να συγχωνευθούν μέσα σε ένα έτος είτε να λυθούν. Οι παρ. 3-6 ρυθμίζουν την τύχη του προσωπικού τους και για τις δυο αυτές περιπτώσεις. Είναι επίσης δυνατόν να μετατραπούν, ως προς τους εμπορικούς ή βιομηχανικούς σκοπούς που επιδιώκουν, χωρίς στάδιο εκκαθάρισης, σε ανώνυμες εταιρείες ΟΤΑ ή σε δημοτικές ή κοινοτικές ανώνυμες εταιρείες, μέσα σε ένα έτος με ανάλογη εφαρμογή των ρυθμίσεων του Άρθρου 67 παρ. 2 του ν. 2190/1920.

Στο εξής δεν επιτρέπεται η σύσταση διαδημοτικών ή διακοινοτικών επιχειρήσεων σύμφωνα με το ισχύον Άρθρο 285. Οι ήδη υφιστάμενες μπορούν είτε να συνεχίζουν να λειτουργούν μέχρι τη λήξη του χρόνου που προβλέπεται στη συστατική τους πράξη είτε να λυθούν οπότε εφαρμόζονται οι παρ. 3-6 σχετικά με την τύχη του προσωπικού. Η ρύθμιση αυτή του προηγούμενου εδαφίου ισχύει και στην περίπτωση λύσης υφιστάμενων ανωνύμων εταιρειών του Π.Δ. 410/1995, των οποίων εταίροι είναι αποκλειστικά ΟΤΑ. Στην περίπτωση αυτή δεν επιτρέπεται η σύσταση νέας ανώνυμης εταιρείας ΟΤΑ από τους ίδιους ΟΤΑ με τους αυτούς καταστατικούς σκοπούς.

Στο εξής δεν επιτρέπεται ούτε η σύσταση κατασκευαστικών επιχειρήσεων από δήμους ή κοινότητες. Οι ήδη υφιστάμενες μπορούν να συνεχίζουν να λειτουργούν μέχρι τη λήξη του χρόνου που προβλέπεται στη συστατική τους πράξη εάν μέσα σε ένα έτος μετατραπούν είτε σε ανώνυμες εταιρείες ΟΤΑ είτε σε δημοτικές ή κοινοτικές ανώνυμες εταιρείες, υπέχοντας τις υποχρεώσεις των αντιστοιχών εργοληπτικών επιχειρήσεων. Ο ΟΤΑ που έχει συστήσει ή συμμετέχει τέτοια επιχείρηση μπορεί να της αναθέσει με απόφαση του οικείου συμβουλίου απευθείας την κατασκευή έργου ή τις εργασίες συντήρησης έργου, σύμφωνα με τις ρυθμίσεις της παρ. 1 του άρθρου 268.

Οι λεπτομέρειες που είναι αναγκαίες για την εφαρμογή του άρθρου αυτού θα ρυθμιστούν με απόφαση του Υπουργού Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης.

6.2 Γενικές Μεταβατικές ρυθμίσεις

Το Άρθρο 270 περιέχει δύο επιπλέον γενικές μεταβατικές ρυθμίσεις. Σύμφωνα με την πρώτη του παράγραφο, Το Μητρώο Επιχειρήσεων το οποίο είχε συσταθεί σύμφωνα με το Άρθρο 25 παρ. 12 του Ν. 2539/1997 (ΦΕΚ 244, Α΄) θα ενσωματωθεί στο αντίστοιχο μητρώο το οποίο θα δημιουργηθεί σύμφωνα με το Άρθρο άρθρου 268 παρ. 4 του νέου Κώδικα από την έναρξη εφαρμογής του. Σύμφωνα με την δεύτερη παράγραφο, οι προγραμματικές συμβάσεις, οι οποίες θα έχουν συναφθεί μέχρι την έναρξη εφαρμογής του νέου κώδικα και στις οποίες θα συμμετέχουν και ανώνυμες εταιρείες ΟΤΑ, θα ισχύουν μέχρι οριστικής εκτέλεσως του αντικειμένου τους.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΤΡΙΤΟ

ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ

Στο κεφάλαιο αυτό θα επιχειρηθούν ορισμένες προτάσεις σχετικά με τις επιχειρήσεις των οργανισμών τοπικής αυτοδιοίκησης. Για το σκοπό αυτό είναι απαραίτητο να εξεταστεί κατ' αρχάς και με συντομία η πραγματική κατάσταση των επιχειρήσεων ΟΤΑ στην Ελλάδα σήμερα. Χρήσιμη κρίνεται επίσης η εξέταση του καθεστώτος των επιχειρήσεων των οργανισμών τοπικής αυτοδιοίκησης στις χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Στη συνέχεια, θα εξεταστεί η λειτουργικότητα των τροποποιήσεων τις οποίες εισάγει το Σχέδιο του νέου Κώδικα Δήμων και Κοινοτήτων. Με δεδομένες τις βελτιώσεις τις οποίες θα επιφέρει ο νέος Κώδικας και την εμπειρία των Ευρωπαϊκών χωρών, θα υποβληθούν ορισμένες γενικές προτάσεις σχετικά με τις επιχειρήσεις των οργανισμών τοπικής αυτοδιοίκησης.

1. Οι επιχειρήσεις των ΟΤΑ στην Ελλάδα

Στο σημείο αυτό κρίνεται απαραίτητη μία αναφορά στην κατάσταση των επιχειρήσεων των οργανισμών τοπικής αυτοδιοίκησης στην Ελλάδα της σύγχρονης εποχής. Μετά την αποτίμηση του ισχύοντος νομικού πλαισίου, θα εξετάσουμε τώρα την πραγματική κατάσταση των επιχειρήσεων αυτών. Ασφαλώς, το νομικό πλαίσιο δεν αποτελεί τον μοναδικό παράγοντα της διαμόρφωσης της παρούσας κατάστασης. Αποτελεί, όμως έναν από τους σημαντικότερους παράγοντες και είναι λογικό να υποθέσουμε ότι ανάλογη επιρροή θα έχει και το νέο νομικό πλαίσιο. Κρίνεται, επομένως, απαραίτητο να γνωρίζουμε την κατάσταση την οποία διαμόρφωσε, μεταξύ άλλων παραγόντων, το ισχύον νομικό πλαίσιο και την οποία αναλαμβάνει τώρα να επαναδιαμορφώσει το νέο νομικό πλαίσιο.

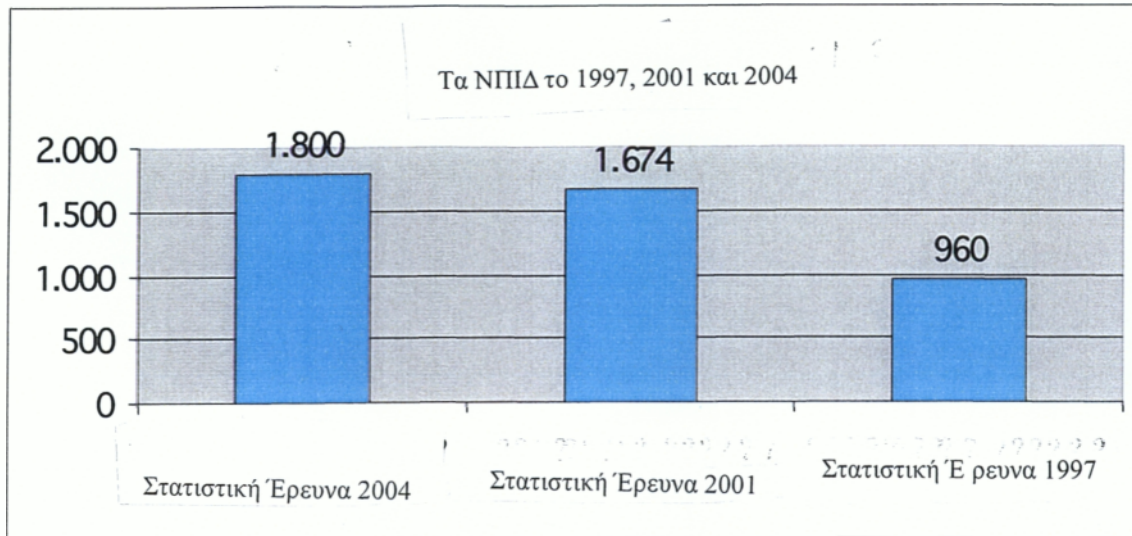
Θα εξετάσουμε, επομένως, τα ποσοτικά μεγέθη που είναι διαθέσιμα χάρη στις διαδοχικές απογραφές της ΠΕΤΑ. Απογραφές διενεργήθηκαν κατά τα έτη 1997, 2001 και 2004. Θα χρησιμοποιήσουμε, ασφαλώς τα στοιχεία από την πιο πρόσφατη απογραφή και, όπου είναι απαραίτητο, χάριν σύγκρισης τα αποτελέσματα των δυο παλαιότερων. Είναι δε απαραίτητο να σημειωθεί ότι τα διαθέσιμα στοιχεία αφορούν δημοτικές επιχειρήσεις και άλλα νομικά πρόσωπα ιδιωτικού δικαίου της τοπικής αυτοδιοίκησης.⁷

Ένα από τα πλέον σημαντικά στοιχεία που προέκυψαν από την απογραφή του 2001 είναι η μεγάλη ποσοτική αύξηση των δημοτικών επιχειρήσεων και των λοιπών νομικών προσώπων. Στα τέσσερα χρόνια που μεσολάβησαν ανάμεσα στις δύο απογραφές, ο αριθμός αυξήθηκε από 960 μονάδες σε 1.477, αυξήθηκε δηλαδή κατά 54%. Αύξηση παρατηρήθηκε επίσης και στην τελευταία απογραφή, όπου ο αριθμός των μονάδων έχει ανέλθει στις 1.800. (Πίνακας 1)

ΠΙΝΑΚΑΣ 1

⁷ Τα στοιχεία προέρχονται από το «Οι ΟΤΑ σε αριθμούς», επιμ. Γκέκας Ρ., έκδοση της ΚΕΔΚΕ.

ΠΙΝΑΚΑΣ 1

Πηγή Π.Ε.Τ.Α

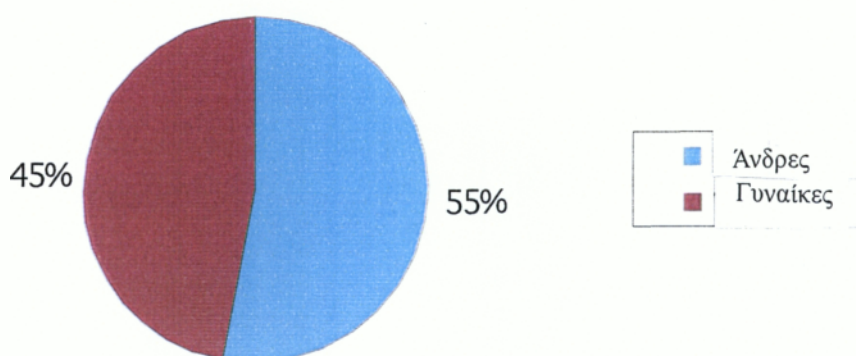
Ακόμα μεγαλύτερη ήταν η αύξηση του προσωπικού κατά τα έτη 1997-2001. Έτσι, το προσωπικό των επιχειρήσεων αυτών αυξήθηκε σε ποσοστό 108%. Παρατηρούμε ότι η αύξηση του προσωπικού δεν συμβαδίζει με το ποσοστό της αύξησης του αριθμού των μονάδων. Για την ακρίβεια, το ποσοστό είναι ακριβώς διπλάσιο. Παράλληλα με την αύξηση στον αριθμό των μονάδων, όμως, παρατηρήθηκε και επέκταση των δραστηριοτήτων τους σε πολιτισμό, κοινωνικές επιχειρήσεις και άλλα. Αυτό, ίσως αποτελεί την ερμηνεία της αύξησης του προσωπικού.

Πέραν της ποσοτικής μεταβολής του προσωπικού, σημαντική υπήρξε και η ποιοτική μεταβολή του σε δυο επίπεδα. Πρώτον, αυξήθηκε η συμμετοχή των γυναικών: κατά το 1997 το προσωπικό των μονάδων αυτών αποτελούνταν από γυναίκες σε ποσοστό 38% ενώ το 2004 το ποσοστό των γυναικών είχε αγγίξει το 45% (Πίνακας 2).

ΠΙΝΑΚΑΣ 2

⁷ Τα στοιχεία προέρχονται από το «Οι ΟΤΑ σε αριθμούς», επιμ. Γκέκας Ρ., έκδοση της ΚΕΔΚΕ.

Διάρθρωση Προσωπικού της Τ.Α. Κατά φύλο

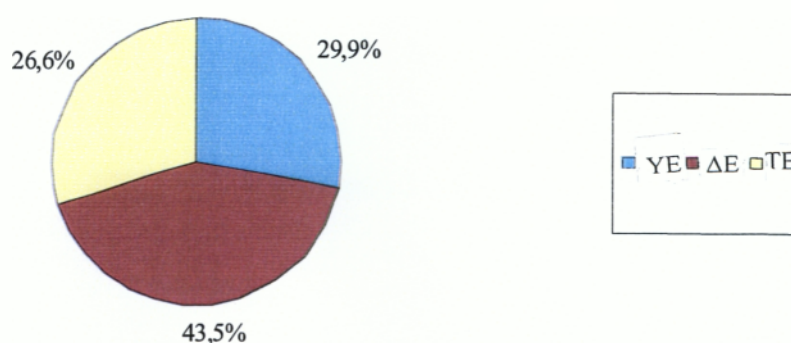

Πηγή Π.Ε.Τ.Α

Επίσης σημαντική είναι η μεταβολή του προσωπικού ως προς το εκπαιδευτικό επίπεδο. Στην έρευνα του 1997 τα ποσοστά ήταν: υποχρεωτική εκπαίδευση 34%, δευτεροβάθμια 39% και τριτοβάθμια 27%. Στην έρευνα του 2004, τα αντίστοιχα ποσοστά ήταν: υποχρεωτική εκπαίδευση 29,9%, δευτεροβάθμια 43,5% και τριτοβάθμια 26,6% (Πίνακας 3).

ΠΙΝΑΚΑΣ 3

Διάρθρωση Προσωπικού της ΤΑ ανά Εκπαιδευτικό Επίπεδο

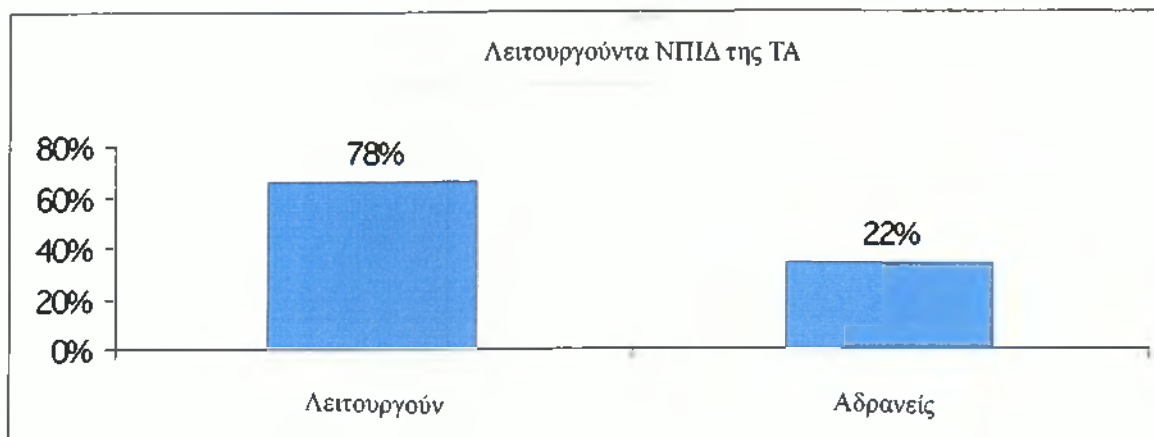

Πηγή Π.Ε.Τ.Α

Ωστόσο, η απογραφή δεν έχει να παρουσιάσει μόνο θετικά αποτελέσματα. Ο αριθμός των μονάδων αυξήθηκε μεν αλλά δεν λειτουργούν όλες αυτές οι επιχειρήσεις. Κανονική οικονομική δραστηριότητα ασκούσαν το 2001 μόνο οι 981

από αυτές. Οι υπόλοιπες 496 παρέμεναν αδρανείς (Πίνακας 4). Ένα από τα τρία νομικά πρόσωπα της τοπικής αυτοδιοίκησης ήταν, επομένως, αδρανές.

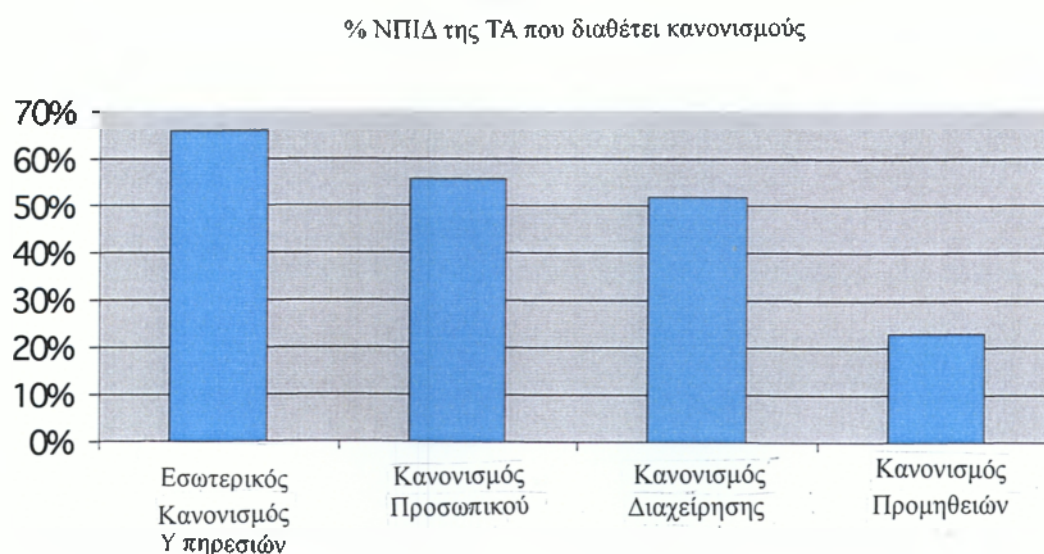
ΠΙΝΑΚΑΣ 4

Πηγή Π.Ε.Τ.Α.

Επίσης, η πραγματική λειτουργία των μονάδων αυτών γίνεται συχνά χωρίς εσωτερική ποιοτική διάρθρωση. Οι περισσότερες από τις μονάδες αυτές λειτουργούν χωρίς να έχουν υιοθετήσει τους απαιτούμενους κανονισμούς. Είναι αλήθεια ότι οι περισσότερες διαθέτουν εσωτερικό κανονισμό υπηρεσιών (66%). Είναι, όμως, απογοητευτικά τα ποσοστά των μονάδων που διαθέτουν κανονισμό προσωπικού (56%), κανονισμό διαχείρισης (52%), κανονισμό προμηθειών (23%), κανονισμό έργων (17%) και κανονισμό μελετών (15%) (Πίνακας 5).

ΠΙΝΑΚΑΣ 5

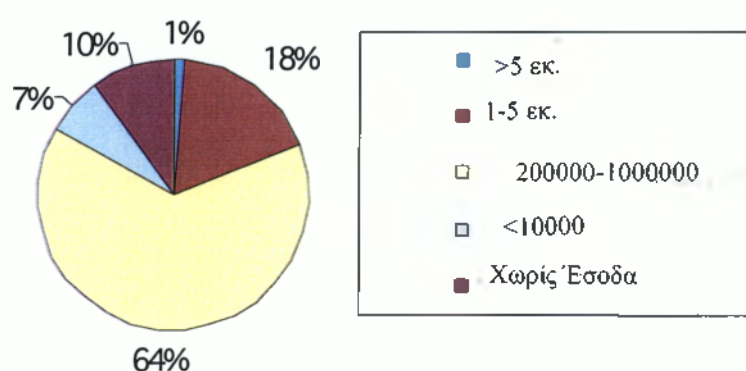

Πηγή Π.Ε.Τ.Α

Τα αποτελέσματα δεν είναι ενθαρρυντικά επίσης στον οικονομικό τομέα. Θα παρουσιάσουμε πρώτα τα έσοδα των μονάδων αυτών. Έσοδα πάνω από 5 εκατομμύρια ευρώ έχει μόλις το 1%. Η πλειοψηφία, σε ποσοστό 64%, έχει έσοδα από 200.000 ως 1.000.000. ένα 18% έχει έσοδα 1-5 εκατομμύρια ευρώ. Κατά τα άλλα, 7% έχουν έσοδα λιγότερα από 10.000 ευρώ και 10% δεν έχει καθόλου έσοδα (Πίνακας 6).

ΠΙΝΑΚΑΣ 6

Διάρθρωση των ΝΠΙΔ της ΤΑ ανάλογα με το ύψος των Εσόδων τους

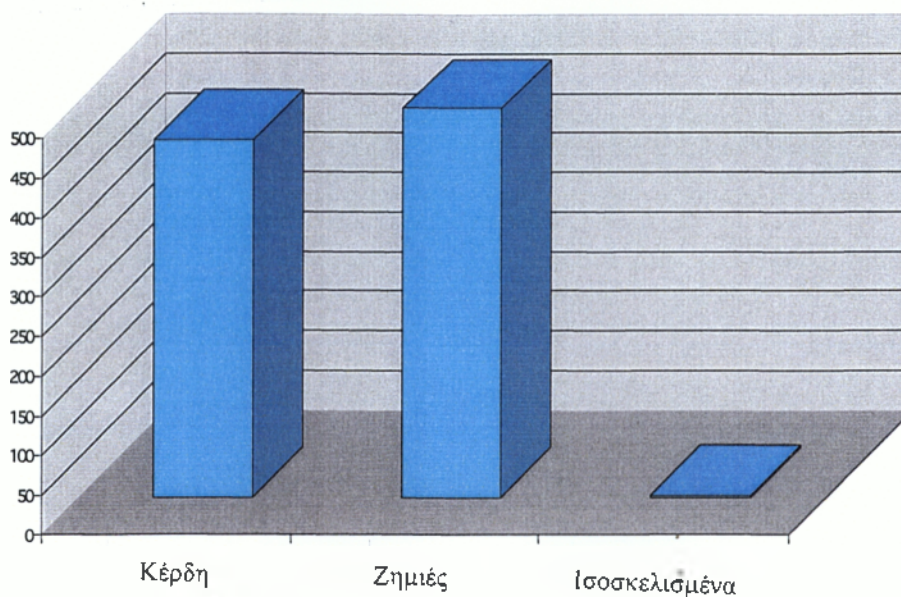

Πηγή Π.Ε.Τ.Α.

Αντίστοιχα είναι βεβαίως και τα ευρήματα σχετικά με τα οικονομικά τους αποτελέσματα. Η πλειοψηφία, σε ποσοστό 51% παρουσίασε ζημίες, το 46% παρουσίασε κέρδη ενώ ένα 3% είχε μηδενικά αποτελέσματα (Πίνακας 7).

ΠΙΝΑΚΑΣ 7

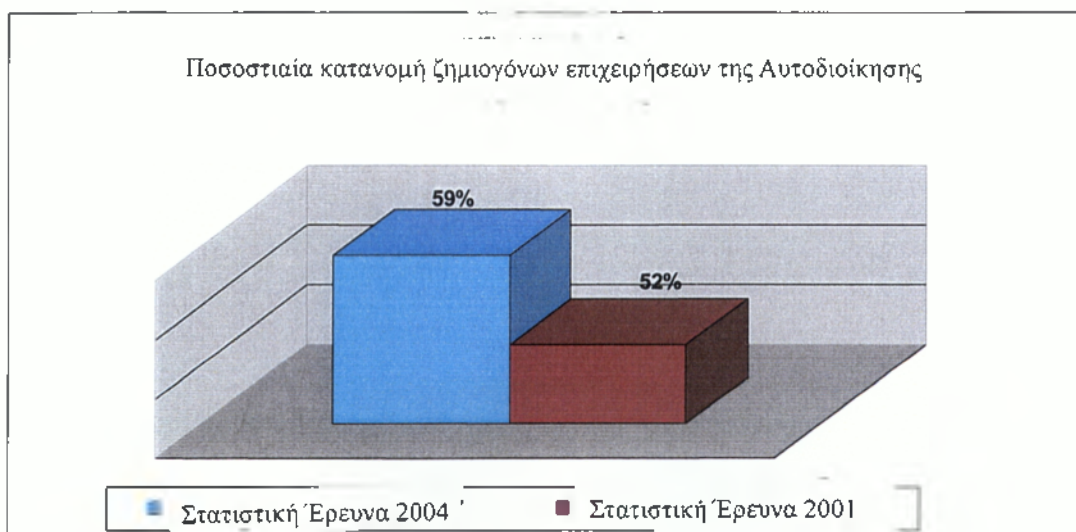
Τα ΝΠΙΔ της ΤΑ ανάλογα με τα οικονομικά τους αποτελέσματα

Πηγή Π.Ε.Τ.Α.

Σύμφωνα δε με την τελευταία απογραφή, περισσότερες από τις μισές επιχειρήσεις είναι ζημιογόνες. Για την ακρίβεια, 58% (Πίνακας 8) είχε ζημιογόνα αποτελέσματα.

ΠΙΝΑΚΑΣ 8

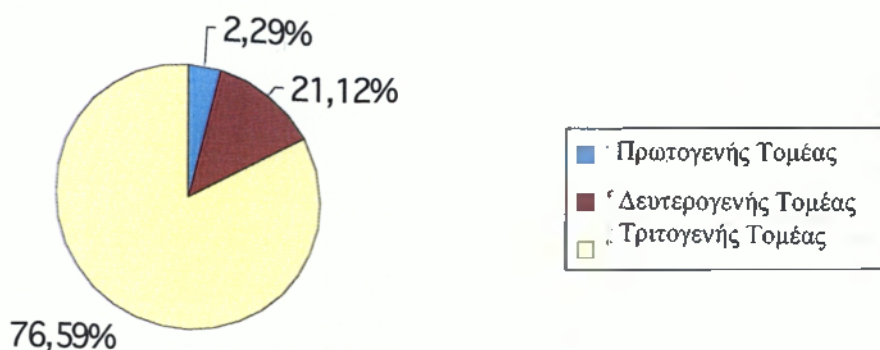
Πηγή Π.Ε.Τ.Α.

Τέλος, θα αναφερθούμε στους παραγωγικούς τομείς. Η πλειοψηφία των δημοτικών επιχειρήσεων και νομικών προσώπων ιδιωτικού δικαίου σε ποσοστό 83%, ανήκει στον τριτογενή τομέα. Οι μονάδες αυτές καλύπτουν ευρύ φάσμα δραστηριοτήτων: αναπτυξιακές εταιρίες και κέντρα επιχειρήσεων, δημοτικές συγκοινωνίες και χώροι στάθμευσης, επιχειρήσεις καθαριότητας, δημοτικά θέατρα και ραδιόφωνα,

καλλιτεχνικές σχολές και άλλα. ένα ποσοστό 13% ανήκει στο δευτερογενή τομέα (παροχή ηλεκτρικού ρεύματος, νερού, μεταποιήσεις και κατασκευές) ενώ μόλις το 4% ανήκει στον πρωτογενή τομέα (γεωργία, κτηνοτροφία, ορυχεία κ.α.) (Πίνακας 9).

ΠΙΝΑΚΑΣ 9

Διάρθρωση των ΝΠΙΔ της ΤΑ ανά Παραγωγικό Τομέα που Δραστηριοποιούνται

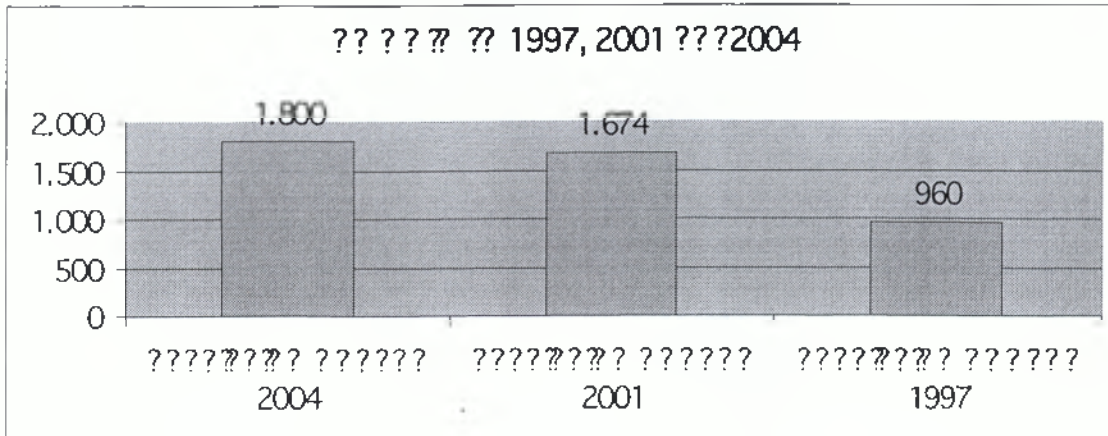

Πηγή Π.Ε.Τ.Α.

Η αποτίμηση των ευρημάτων των διαδοχικών απογραφών δεν είναι εύκολη. Οι επιχειρήσεις και τα άλλα νομικά πρόσωπα των ΟΤΑ έχουν αυξηθεί αλλά ένα μεγάλο ποσοστό τους είναι αδρανές. Αντίστοιχα έχει αυξηθεί το προσωπικό τους το οποίο μάλιστα ανήκει σε υψηλότερο εκπαιδευτικό επίπεδο. Η εσωτερική διάρθρωση των μονάδων αυτών, όμως, χαρακτηριστικό δείγμα της οποίας είναι η υιοθέτηση και εφαρμογή κανονισμών, δεν είναι ενθαρρυντική. Επίσης ενθαρρυντικά δεν είναι τα οικονομικά αποτελέσματα των μονάδων αυτών, οι οποίες κατά πλειοψηφία παρουσιάζουν ζημίες.

2. Οι επιχειρήσεις ΟΤΑ στις ευρωπαϊκές χώρες⁸

⁸ Τα στοιχεία σχετικά με τις επιχειρήσεις των οργανισμών τοπικής αυτοδιοίκησης προέρχονται από το: Γκέκας Ρ., Μήτσου Κ., *Οι δημοτικές επιχειρήσεις στην Ευρωπαϊκή Ένωση*, 2005.

Πηγή Π.Ε.Τ.Α

Ακόμα μεγαλύτερη ήταν η αύξηση του προσωπικού κατά τα έτη 1997-2001. Έτσι, το προσωπικό των επιχειρήσεων αυτών αυξήθηκε σε ποσοστό 108%. Παρατηρούμε ότι η αύξηση του προσωπικού δεν συμβαδίζει με το ποσοστό της αύξησης του αριθμού των μονάδων. Για την ακρίβεια, το ποσοστό είναι ακριβώς διπλάσιο. Παράλληλα με την αύξηση στον αριθμό των μονάδων, όμως, παρατηρήθηκε και επέκταση των δραστηριοτήτων τους σε πολιτισμό, κοινωνικές επιχειρήσεις και άλλα. Αυτό, ίσως αποτελεί την ερμηνεία της αύξησης του προσωπικού.

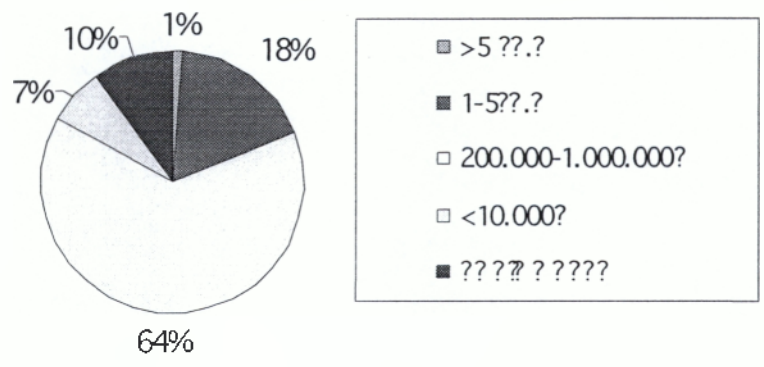
Πέραν της ποσοτικής μεταβολής του προσωπικού, σημαντική υπήρξε και η ποιοτική μεταβολή του σε δυο επίπεδα. Πρώτον, αυξήθηκε η συμμετοχή των γυναικών: κατά το 1997 το προσωπικό των μονάδων αυτών αποτελούνταν από γυναίκες σε ποσοστό 38% ενώ το 2004 το ποσοστό των γυναικών είχε αγγίξει το 45% (Πίνακας 2).

ΠΙΝΑΚΑΣ 2

εκατομμύρια ευρώ έχει μόλις το 1%. Η πλειοψηφία, σε ποσοστό 64%, έχει έσοδα από 200.000 ως 1.000.000. ένα 18% έχει έσοδα 1-5 εκατομμύρια ευρώ. Κατά τα άλλα, 7% έχουν έσοδα λιγότερα από 10.000 ευρώ και 10% δεν έχει καθόλου έσοδα (Πίνακας 6).

ΠΙΝΑΚΑΣ 6

?? ????
 ? ? ? ? ? ? ? ? ? ?

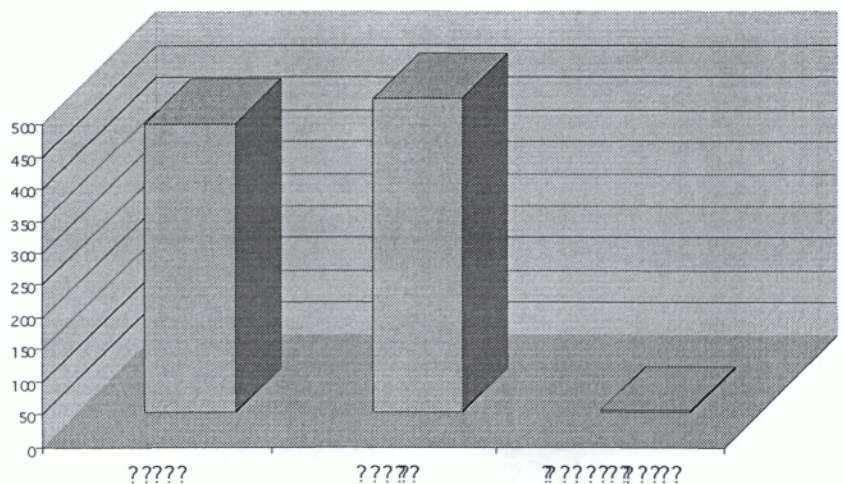

Πηγή Π.Ε.Τ.Α.

Αντίστοιχα είναι βεβαίως και τα ευρήματα σχετικά με τα οικονομικά τους αποτελέσματα. Η πλειοψηφία, σε ποσοστό 51% παρουσίασε ζημίες, το 46% παρουσίασε κέρδη ενώ ένα 3% είχε μηδενικά αποτελέσματα (Πίνακας 7).

ΠΙΝΑΚΑΣ 7

?? ???? ?

Πηγή Π.Ε.Τ.Α.

Η αποτίμηση των ευρημάτων των διαδοχικών απογραφών δεν είναι εύκολη. Οι επιχειρήσεις και τα άλλα νομικά πρόσωπα των ΟΤΑ έχουν αυξηθεί αλλά ένα μεγάλο ποσοστό τους είναι αδρανές. Αντίστοιχα έχει αυξηθεί το προσωπικό τους το οποίο μάλιστα ανήκει σε υψηλότερο εκπαιδευτικό επίπεδο. Η εσωτερική διάρθρωση των μονάδων αυτών, όμως, χαρακτηριστικό δείγμα της οποίας είναι η υιοθέτηση και εφαρμογή κανονισμών, δεν είναι ενθαρρυντική. Επίσης ενθαρρυντικά δεν είναι τα οικονομικά αποτελέσματα των μονάδων αυτών, οι οποίες κατά πλειοψηφία παρουσιάζουν ζημίες.

2. Οι επιχειρήσεις ΟΤΑ στις ευρωπαϊκές χώρες⁸

Στις χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης είναι εγγεγραμμένες περίπου 16.000 δημοτικές επιχειρήσεις, οι οποίες απασχολούν 1,1 εκατομμύρια εργαζόμενους και φέρουν έσοδα ύψους 140 δισεκατομμυρίων ευρώ. Είναι ευνόητο ότι τόσο οι στόχοι όσο και το νομικό πλαίσιο διαφέρουν από χώρα σε χώρα. Παραμένει, όμως, χρήσιμη η περιήγηση στα προβλήματα που παρουσιάστηκαν και στις λύσεις που δόθηκαν από τις άλλες χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Οι δημοτικές επιχειρήσεις στις χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης παίζουν σημαντικό ρόλο στην τοπική ανάπτυξη της χώρας, αφού δραστηριοποιούνται σε τομείς που αφορούν στην οικονομική ανάπτυξη, τον τουρισμό, τον πολιτισμό και το περιβάλλον. Επίσης είναι σημαντικές για την βελτίωση του τρόπου ζωής των πολιτών παρέχοντας υπηρεσίες όπως δημόσιες συγκοινωνίες και στέγαση. Οι τομείς δραστηριοποίησής τους αναπτύσσονται διαρκώς και συχνά επεκτείνονται σε δραστηριότητες που άλλοτε ήταν αντικείμενα μόνο του ιδιωτικού τομέα, όπως οι τηλεπικοινωνίες. Δίνεται, επιπλέον, στις δημοτικές επιχειρήσεις διαφόρων χωρών της Ευρωπαϊκής Ένωσης η δυνατότητα διαίρεσής τους δημιουργώντας θυγατρικές εάν αυτό έχει ως στόχο την πραγματοποίηση των σκοπών της επιχείρησης.

Στις περισσότερες χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης, οι δημοτικές επιχειρήσεις λειτουργούν βάσει του θεσμικού πλαισίου που διέπει τις ιδιωτικές επιχειρήσεις και, παράλληλα, βάσει του συλλογικού νόμου και των κανονισμών της τοπικής αυτοδιοίκησης. Το γεγονός ότι διέπονται από τους κανόνες του ιδιωτικού δικαίου επιτρέπει την αποτελεσματικότερη διαχείριση των δημόσιων υπηρεσιών, ενώ,

⁸ Τα στοιχεία σχετικά με τις επιχειρήσεις των οργανισμών τοπικής αυτοδιοίκησης προέρχονται από το: Γκέκας Ρ., Μήτσου Κ., *Οι δημοτικές επιχειρήσεις στην Ευρωπαϊκή Ένωση*, 2005.

παράλληλα, προτρέπει κάθε ΟΤΑ να δημιουργήσει δημοτικές επιχειρήσεις. Η μορφή που επικρατεί στις περισσότερες χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης είναι η Εταιρεία Περιορισμένης Ευθύνης. Αυτό συμβαίνει γιατί αποτελεί την πιο ευέλικτη μορφή επιχείρησης και γιατί έχει τη δυνατότητα να συμβιβάζει το δημόσιο έλεγχο με την ιδιωτική διαχείριση. Παρόλο που διέπονται από τους κανόνες του ιδιωτικού δικαίου, κύριο στόχο τους αποτελεί η ανάπτυξη της περιοχής όπου και λειτουργεί και όχι η εξέλιξη της επιχείρησης, όπως συμβαίνει στις ιδιωτικές.

Στις δημοτικές επιχειρήσεις των περισσότερων χωρών της Ευρωπαϊκής Ένωσης το ποσοστό συμμετοχής του ΟΤΑ δεν καθορίζεται νομικά. Εξαιρούνται οι εξής επτά χώρες: Ιταλία, Ηνωμένο Βασίλειο, Γαλλία, Ουγγαρία, Δανία και Πορτογαλία. Παρ' όλη την έλλειψη αυτή της νομοθεσίας παρατηρείται ότι στην πλειοψηφία των επιχειρήσεων το κεφάλαιο των επιχειρήσεων καλύπτεται αποκλειστικά από την τοπική αυτοδιοίκηση. Αυτό συμβαίνει στις εξής χώρες: Βέλγιο, Δανία, Φιλανδία, Γερμανία, Ελλάδα, Ιρλανδία, Πορτογαλία, Ισπανία και Σουηδία. Έχει παρατηρηθεί ότι το ίδιο ισχύει και στα νέα κράτη – μέλη.

Ο τρόπος διοίκησης και διαχείρισης των δημοτικών επιχειρήσεων διαφέρει από κράτος σε κράτος. Στα περισσότερα κράτη – μέλη οι ΟΤΑ παίζουν ουσιαστικό ρόλο στη λήψη αποφάσεων, ανεξάρτητα από το μερίδιό τους στο μετοχικό κεφάλαιο της επιχείρησης. Σε κάθε περίπτωση, στις περισσότερες χώρες ασκείται νομικός έλεγχος στις δημοτικές επιχειρήσεις καθώς και έλεγχος στις δραστηριότητες των επιχειρήσεων αυτών. Ο νομικός έλεγχος είναι στην αρμοδιότητα είτε των κρατικών αρχών είτε ανεξάρτητων αρχών ανάλογα με τη χώρα. Όσον αφορά τον έλεγχο στις δραστηριότητες της δημοτικής επιχείρησης, αυτός ασκείται από την Τοπική Αυτοδιοίκηση. Οι οικείοι φορείς της Τοπικής Αυτοδιοίκησης διαθέτουν, βεβαίως, ελεγκτικό ρόλο ως μέτοχοι των επιχειρήσεων. Κυρίως, όμως, ασκούν έλεγχο επειδή φέρουν και την ευθύνη του δημόσιου συμφέροντος.

Οι περισσότερες χώρες – μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης έχουν δημιουργήσει υποστηρικτικούς μηχανισμούς των δημοτικών επιχειρήσεων. Οι μηχανισμοί αυτοί δημιουργήθηκαν με στόχο την εξέλιξη του θεσμού των δημοτικών επιχειρήσεων, εμψυχώνοντας τις στην λήψη περισσότερων πρωτοβουλιών, βοηθώντας, επίσης, τις δημοτικές επιχειρήσεις σέ θέματα που αφορούν τόσο στη νομική τους υποστήριξη, όσο και θέματα που προκύπτουν από την καθημερινή τους δραστηριότητα. Ο

μηχανισμός αυτός παρέχει, τέλος, πληροφορίες για τη σύσταση μιας δημοτικής επιχείρησης και την αρχική της διαχείριση.

3. Οι βελτιώσεις του Σχεδίου

Το Σχέδιο του νέου Κώδικα επιχειρεί να αλλάξει το τοπίο στην τοπική αυτοδιοίκηση. Μεταξύ άλλων, το νομικό καθεστώς των επιχειρήσεων των οργανισμών τοπικής αυτοδιοίκησης θα αλλάξει άρδην. Υποστηρίζεται εδώ ότι τρία είναι τα σημαντικά στοιχεία του Σχεδίου: η αλλαγή της κατηγοριοποίησης των επιχειρήσεων, η συγκεντρωτική ρύθμιση και η διατήρηση της αυτονομίας των επιχειρήσεων των οργανισμών τοπικής αυτοδιοίκησης.

Αναμφίβολα, η μεγαλύτερη αλλαγή την οποία θα επιφέρει ο νέος Κώδικας στις επιχειρήσεις των οργανισμών τοπικής αυτοδιοίκησης είναι η νέα κατηγοριοποίηση. Όπως είδαμε, το ισχύον νομικό πλαίσιο επιτρέπει μια σειρά από κατηγορίες επιχειρήσεων. Προβλέπονται διαδημοτικές και διακοινοτικές επιχειρήσεις, τις δημοτικές ή κοινοτικές επιχειρήσεις συνεταιριστικού χαρακτήρα, τις ανώνυμες εταιρίες με συνεταιρισμούς και τις δημοτικές εταιρίες λαϊκής βάσης, οι οποίες ρυθμίζονται από τα Άρθρα 285, 288-290. Αντίθετα, ο νέος Κώδικας θα τις καταργήσει, επιτρέποντας μόνο δύο είδη: τις δημοτικές ή κοινοτικές κοινωφελείς εταιρίες και τις ανώνυμες εταιρίες ΟΤΑ.

Η νέα αυτή κατηγοριοποίηση δεν είναι, βέβαια, τυχαία. Οι διακρίσεις του ισχύοντος νομικού πλαισίου δεν αποδείχθηκαν επαρκώς λειτουργικές. Με τη νέα κατηγοριοποίηση, απομένουν μόνο δύο είδη επιχειρήσεων ΟΤΑ το καθένα από τα οποία διέπεται από άλλους κανόνες δικαίου, πέραν, φυσικά των κοινών γενικών διατάξεων του πρώτου κεφαλαίου. Η νέα αυτή κατηγοριοποίηση αναμένεται να ενισχύσει τη σαφήνεια ως προς τους εφαρμοστέους κανόνες και την ασφάλεια δικαίου και, επομένως, να συμβάλει στη λειτουργικότητα των επιχειρήσεων και την εμπιστοσύνη του πολίτη προς τη διοίκηση.

Ένα δεύτερο ζήτημα είναι η συγκεντρωτική ρύθμιση. Τόσο στο ισχύον δίκαιο όσο και στο Σχέδιο ορισμένα ζητήματα ρυθμίζονται με αποφάσεις του Υπουργού Έσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης. Το Άρθρο 287 του ισχύοντος Κώδικα το σχετικό με τις εξουσιοδοτήσεις και την ανάλογη εφαρμογή διατάξεων μεταφέρεται, ως Άρθρο 264 σε τελική διάταξη του δεύτερου κεφαλαίου του Σχεδίου

του νέου Κώδικα. Πέρα από αυτό, όμως, ο ισχύων Κώδικας αφήνει πολλά ζητήματα να ρυθμιστούν με προεδρικά διατάγματα που εκδίδονται με πρόταση του Υπουργού Εσωτερικών. Πρόκειται κυρίως για τις λεπτομέρειες τις σχετικές με τις δημοτικές ή κοινοτικές επιχειρήσεις συνεταιριστικού χαρακτήρα (Άρθρο 288 παρ. 1), τις ανώνυμες εταιρείες με συνεταιρισμούς (Άρθρο 289) και τις δημοτικές εταιρίες λαϊκής βάσης (Άρθρο 290). Ανάλογες ρυθμίσεις δεν υπάρχουν στο Σχέδιο.

Εάν αυτό αποτελεί βελτίωση, θα αποδειχθεί στην πράξη. Όταν οι λεπτομέρειες της εφαρμογής ορισμένων άρθρων αφήνονται να ρυθμιστούν με απόφασης του αρμοδίου Υπουργού, η εφαρμογή των άρθρων αυτών απαιτεί κατ' αρχήν την πολιτική βούληση της έκδοσης αυτών των αποφάσεων. Ταυτόχρονα, όμως, τέτοιου είδους άρθρα χαρακτηρίζονται από μεγάλη ελαστικότητα. Έτσι, σε περίπτωση μεταβολής των συνθηκών είναι δυνατόν να αναπροσαρμόζεται εκ νέου το νομικό πλαίσιο με νέες υπουργικές αποφάσεις. Ο νέος Κώδικας θα μπορεί μεν να εφαρμοστεί σχεδόν εξολοκλήρου από το χρόνο έναρξης της ισχύος του, χωρίς να χρειαστούν προεδρικά διατάγματα. Σε περίπτωση μεταβολής των συνθηκών, όμως, η αναπροσαρμογή του θα απαιτεί νομοθετική παρέμβαση.

Τέλος, ειδική μνεία πρέπει να γίνει στη διατήρηση του χαρακτήρα της αυτονομίας των επιχειρήσεων των οργανισμών τοπικής αυτοδιοίκησης. Το ισχύον νομοθετικό πλαίσιο προβλέπει έναν μεγάλο βαθμό αυτονομίας για τις επιχειρήσεις αυτές τόσο ως προς την απαιτούμενη έγκριση των αποφάσεων τους από το οικείο δημοτικό ή κοινοτικό συμβούλιο όσο και ως προς τη διαχείρισή τους. Ο χαρακτήρας αυτός της αυτονομίας, απαραίτητος για την εύρυθμη λειτουργία των επιχειρήσεων αυτών, διατηρείται στο Σχέδιο του νέου Κώδικα.

Το Άρθρο 256 του Σχεδίου, σχετικά με την έγκριση αποφάσεων των επιχειρήσεων ΟΤΑ της κατηγορίας αυτής, διατηρεί τη αυτονομία την οποία προέβλεπε για τις δημοτικές ή κοινοτικές επιχειρήσεις το Άρθρο 282 του ισχύοντος Κώδικα. Δεν υπόκεινται όλες οι αποφάσεις των διοικητικών συμβουλίων τους στην έγκριση του οικείου δημοτικού ή κοινοτικού συμβουλίου. Έγκριση είναι απαραίτητη μόνον όπου προβλέπεται ρητά. Οι αποφάσεις του διοικητικού συμβουλίου οι οποίες υπόκεινται σε έγκριση προβλέπονται στο Άρθρο 256.

Ομοίως διατηρείται η αυτονομία ως προς την οικονομική διαχείριση. Σύμφωνα με το Άρθρο 280 παρ. 1 του ισχύοντος Κώδικα, η διαχείριση των επιχειρήσεων αυτών, είναι ανεξάρτητη από την υπόλοιπη δημοτική ή κοινοτική διαχείριση και γίνεται σύμφωνα με ιδιαίτερο προϋπολογισμό εσόδων και εξόδων. Αντίστοιχα, σύμφωνα με

το Άρθρο 281 παρ. 1, οι επιχειρήσεις αυτές έχουν δική τους ταμειακή υπηρεσία, ανεξάρτητη από το δήμο ή την κοινότητα στην οποία εντάσσονται. Ο κανόνας αυτός διατηρείται στο Άρθρο 260 παρ. 1 του Σχεδίου.

4. Προτάσεις για την επιτυχία των επιχειρήσεων ΟΤΑ

Το νομικό πλαίσιο της λειτουργίας των επιχειρήσεων ΟΤΑ αποτελεί απλώς το γενικό περίγραμμα της λειτουργίας τους. Δεν αποτελεί εγγύηση λειτουργικότητας και επιτυχίας. Ο νομοθέτης, εισάγοντας τη σχετική νομοθεσία, επιτρέπει τη δημιουργία επιχειρήσεων από τους οργανισμούς τοπικής αυτοδιοίκησης και προβλέπει ορισμένους κανόνες για την εύρυθμη λειτουργία τους. Επομένως, ούτε ο ισχύων Κώδικας Δήμων και Κοινοτήτων ευθύνεται για την επιτυχία ή αποτυχία εκάστης επιχείρησης ΟΤΑ ούτε είναι δυνατόν να εγγυηθεί την επιτυχία της ο νέος Κώδικας όταν αρχίσει να εφαρμοστεί.

Αντίστοιχα, η χρησιμότητα της εμπειρίας των χωρών της Ευρωπαϊκής Ένωσης είναι, για την Ελλάδα, σχετικά περιορισμένη. Είναι αλήθεια ότι τόσο η μακρά εμπειρία ορισμένων χωρών στον τομέα της τοπικής αυτοδιοίκησης όσο και οι ευφάνταστες λύσεις χωρών οι οποίες χρειάστηκε να αντιμετωπίσουν τις συνέπειες αυστηρότατων συγκεντρωτικών συστημάτων μπορεί να αποδειχθούν ιδιαίτερα ενδιαφέρουσες. Ωστόσο, έχει σημασία ότι οι θεσμοί δημιουργούνται για την κάλυψη συγκεκριμένων κοινωνικών αναγκών οι οποίες είναι δυνατόν να διαφέρουν από χώρα σε χώρα. Ομοίως, μία ρύθμιση η οποία εισάγεται με στόχο την αντιμετώπιση ενός συγκεκριμένου προβλήματος σε μία χώρα, είναι δυνατόν να μην αποδειχθεί ωφέλιμη σε μία άλλη χώρα, όπου τα προβλήματα είναι διαφορετικά και απαιτούν, βεβαίως, διαφορετικές λύσεις. Επομένως, σε καμία περίπτωση, δεν συνίσταται η άκριτη εισαγωγή θεσμών και λύσεων.

Εδώ προτείνονται ορισμένοι τομείς οι οποίοι κρίνονται σημαντικοί για τη λειτουργικότητα και τις πιθανότητες επιτυχίας των επιχειρήσεων των οργανισμών τοπικής αυτοδιοίκησης. Πρόκειται για προτάσεις γενικού χαρακτήρα, οι οποίες θα μπορούσαν να φανούν χρήσιμες σε κάθε περίπτωση τέτοιας επιχείρησης. Επειδή, όμως, πρόκειται για προτάσεις γενικού χαρακτήρα, είναι απαραίτητο να εξειδικεύονται πριν την εφαρμογή τους σε μία συγκεκριμένη επιχείρηση.⁹

⁹ Βλέπε επίσης, Μαϊστρος Π., *Τα 14 κλειδιά για την επιτυχία μιας δημοτικής επιχείρησης*, 2005.

Δεν υπάρχει αμφιβολία ότι πρώτη και κύρια προϋπόθεση της επιτυχίας μιας τέτοιας επιχείρησης αποτελεί η πολιτική βούληση του οικείου οργανισμού τοπικής αυτοδιοίκησης. Δεν αρκεί η θέληση ενός Δημάρχου, για παράδειγμα, να ιδρυθεί μια τέτοια επιχείρηση. Είναι απαραίτητο να επιδιωχθεί η ευρύτερη δυνατή συναίνεση της αντιπολίτευσης. Ταυτόχρονα, έχει σημασία η δημιουργία της συγκεκριμένης επιχείρησης να μην εξυπηρετεί ευκαιριακές σκοπιμότητες αλλά να αποτελεί μέρος ενός ευρύτερου σχεδίου για την πόλη.

Ωστόσο, δεν είναι απαραίτητο η επιχείρηση αυτή να αποτελεί αποκλειστικά μέλημα του οικείου οργανισμού τοπικής αυτοδιοίκησης. Το ισχύον νομικό πλαίσιο επιτρέπει τη συμμετοχή και άλλων φυσικών και νομικών προσώπων, υπό προϋποθέσεις. Παρατηρούμε εξάλλου ότι στις δημοτικές επιχειρήσεις των περισσότερων χωρών της Ευρωπαϊκής Ένωσης το ποσοστό συμμετοχής του ΟΤΑ δεν καθορίζεται νομικά και ότι ακόμα και όπου συμμετέχουν και ιδιώτες οι οικείοι φορείς της Τοπικής Αυτοδιοίκησης δεν εμποδίζονται στην άσκηση του ελεγκτικού τους ρόλου καθώς θεωρείται ότι εκτός από μετοχικά δικαιώματα έχουν και την ευθύνη του δημόσιου συμφέροντος. Δεν είναι, επομένως, απίθανο η συμμετοχή και άλλων φυσικών και νομικών προσώπων και ιδίως φυσικών προσώπων που διαμένουν στην περιοχή στην οποία δραστηριοποιείται η οικεία επιχείρηση και νομικών προσώπων που δραστηριοποιούνται στην ίδια περιοχή να έχει ευεργετικά αποτελέσματα.

Επίσης αδιαμφισβήτητης σημασίας είναι το γενικότερο πλαίσιο λειτουργίας της επιχείρησης. Οι σχετικοί κανόνες δικαίου, ιδίως όπως θα ισχύουν από την έναρξη ισχύος του νέου Κώδικα, επιβάλλουν μεθόδους σύστασης διοίκησης και διαχείρισης οι οποίες αναμένεται να αποδειχθούν επαρκώς λειτουργικές. Οι κανονισμοί της επιχείρησης που εισάγονται από το διοικητικό συμβούλιο δεν έχουν μικρότερη σημασία για την εύρυθμη λειτουργία της επιχείρησης. Απαραίτητη είναι, βεβαίως, και η μελέτη της βιωσιμότητας της από οικονομικής άποψης, η εξασφάλιση των αναγκαίων οικονομικών πόρων και η εκπόνηση αξιόπιστου προγράμματος ανάπτυξης της επιχείρησης. Ο σχεδιασμός αυτός πρέπει να αφορά τις συγκεκριμένες ανάγκες και τις πιθανές ιδιαιτερότητες της περιοχής στην οποία θα δραστηριοποιείται η επιχείρηση αυτή.

Όμως, το γενικότερο πλαίσιο λειτουργίας της επιχείρησης αποτελεί αναγκαία αλλά όχι ικανή προϋπόθεση της εύρυθμης λειτουργίας και της επιτυχίας μιας επιχείρησης ΟΤΑ. Ορισμένα πρακτικά θέματα έχουν εξίσου μεγάλη σημασία. Ο κανονισμός εσωτερικής λειτουργίας, ή επιστημονική και τεχνική υποστήριξη της επιχείρησης

είναι τέτοια θέματα. Μεγάλο ρόλο παίζει επίσης και το προσωπικό της επιχείρησης. Οι κανόνες επιλογής του προσωπικού του, η διαρκής κατάρτιση όπου είναι απαραίτητη και η παροχή κινήτρων, αποτελούν σημεία κομβικά τόσο για την καθημερινή λειτουργία της επιχείρησης όσο και για την επιτυχία της μακροπρόθεσμα.

Υποστηρίζεται εδώ ότι οι παράγοντες αυτοί είναι ιδιαίτερα σημαντικοί για την επιτυχία μιας επιχείρησης ΟΤΑ. Όμως, σε κανέναν τομέα της ανθρώπινης δραστηριότητας δεν υπάρχουν «συνταγές επιτυχίας» με απόλυτη εφαρμογή. Μία επιχείρηση ΟΤΑ δεν αποτελεί αυθύπαρκτο ον. Η ίδια η ύπαρξη της και η επιτυχία της εξαρτάται από τις γενικότερες κοινωνικές, πολιτικές και οικονομικές συνθήκες τόσο στην περιοχή στην οποία δραστηριοποιείται όσο και στη χώρα. Σε αυτές τις συνθήκες οφείλει να εντάσσεται και η λειτουργία της.

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

Οι επιχειρήσεις των οργανισμών τοπικής αυτοδιοίκησης επιτελούν ένα σημαντικό μέρος της διοίκησης τοπικών υποθέσεων. Αποτελούν δε για την Ελλάδα, έναν θεσμό σχετικά νέο καθώς η εισαγωγή του στην ελληνική έννομη τάξη έγινε μόλις το 1935, έναν αιώνα μετά τη σύσταση του σύγχρονου ελληνικού κράτους. Από την εισαγωγή τους στο ελληνικό δίκαιο, όμως, αποτέλεσαν αντικείμενο μεγάλου ενδιαφέροντος εκ μέρους του νομοθέτη και το νομικό πλαίσιο της λειτουργίας τους ανανεώθηκε συχνά.

Το ισχύον δίκαιο αντιμετωπίζει τις επιχειρήσεις αυτές ως οντότητες σχετικά αυτόνομες από τους οικείους οργανισμούς αυτοδιοίκησης. Η σύστασή τους, βέβαια, εξαρτάται από αυτούς και τα διοικητικά τους συμβούλια απαρτίζονται εν μέρει από αιρετούς εκπροσώπους της τοπικής αυτοδιοίκησης. Ωστόσο, η διοίκηση και η οικονομική τους διαχείριση παραμένει σε μεγάλο βαθμό ανεξάρτητη ενώ η εποπτεία που ασκείται σ' αυτούς περιορίζεται σε συγκεκριμένες μόνο πράξεις. Ταυτόχρονα, όμως, το ισχύον δίκαιο αναγνωρίζει πολλές μορφές δημοτικών επιχειρήσεων οι οποίες διέπονται από διαφορετικούς κανόνες δικαίου πράγμα το οποίο δημιουργεί μεγάλη ασάφεια.

Το Σχέδιο του νέου Κώδικα θα επιφέρει μεγάλες αλλαγές στις επιχειρήσεις των οργανισμών τοπικής αυτοδιοίκησης. Ο νέος Κώδικας επιβάλλει μία νέα κατηγοριοποίηση, επιτρέποντας δύο μόνο κατηγορίες επιχειρήσεων και ορίζει ρητά το εφαρμοστέο δίκαιο για τις δύο αυτές κατηγορίες. Γενικότερα, στο Σχέδιο του νέου Κώδικα προτιμήθηκε να ρυθμισθούν τα περισσότερα ζητήματα που αφορούν τις επιχειρήσεις αυτές από τον νέο Κώδικα, χωρίς να αφήνεται μεγάλο περιθώριο παρέμβασης της εκτελεστικής εξουσίας μέσω αποφάσεων των αρμοδίων υπουργών.

Οι αλλαγές αυτές προτείνονται με στόχο την μεγαλύτερη λειτουργικότητα των επιχειρήσεων των οργανισμών τοπικής αυτοδιοίκησης.

Ωστόσο, η λειτουργικότητα και η επιτυχία των επιχειρήσεων αυτών δεν είναι δυνατόν να επιτευχθεί μόνο μέσω νομοθετικών μεταβολών. Οι προϋποθέσεις της επιτυχίας του δεν είναι, βέβαια, εύκολο να απαριθμηθούν εξαντλητικά. Αναμφισβήτητα, όμως, περιλαμβάνουν την πολιτική βούληση των αρμοδίων φορέων, τον γενικό σχεδιασμό και τη διευθέτηση ορισμένων πρακτικών ζητημάτων, κυριότερο εκ των οποίων κρίνεται το ανθρώπινο δυναμικό. Πρόκειται, προφανώς, για παράγοντες που πρέπει να ισχύουν τόσο κατά τη σύσταση των επιχειρήσεων αυτών όσο και καθ' όλη τη διάρκεια της λειτουργίας τους.

ΠΗΓΕΣ

1. ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Κηρολύτης Κ. Νικόλαος, Μελέτη για την ιστορική εξέλιξη της επιχειρηματικής δραστηριότητας των οργανισμών τοπικής αυτοδιοίκησης, 1983

Σπηλιωτόπουλος Ε. Π., Μακρυδημήτρης Α., Η δημόσια διοίκηση στην Ελλάδα, Αθήνα, 2001

Μπέσιλα- Βήκα Ε., Το συνταγματικό πλαίσιο του θεσμού της τοπικής αυτοδιοίκησης, Αθήνα 1995.

Γκέκας Ρ., Μήτσου Κ., Οι δημοτικές επιχειρήσεις στην Ευρωπαϊκή Ένωση, 2005.

Μαΐστρος Π., Τα 14 κλειδιά για την επιτυχία μιας δημοτικής επιχείρησης, 2005.

Ο δημοτικός και κοινοτικός κώδικας, Έκδοση της Κ.ΕΔ.Κ.Ε, Αθήνα, 2002

«Οι ΟΤΑ σε αριθμούς», επιμ. Γκέκας Ρ., έκδοση της ΚΕΔΚΕ.

2. ΝΟΜΟΘΕΣΙΑ

1. Βασιλικά Διατάγματα: 14/4/1936, 174/1963

2. Προεδρικά Διατάγματα: 80/1986, 373/1995, 410/1995, 78/2000

3. Νόμοι: 2190/1920, 1910/1951, 2888/1954, 947/1979,
1065/1980, 1069/1980, 2166/1993, 2343/1995,
4110/1995, 2399/1996, 2459/1997, 2503/1997

2539/1997, 2839/2000, 3274/2004